

Evaluatie VVE-beleid gemeente Maastricht

Terugkijken op de periode
2019-2022

Sardes, juli 2023

Evaluatie VVE-beleid gemeente Maastricht

Terugkijken op de periode 2019-2022

5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e

5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e

Samenvatting

De gemeente Maastricht heeft in het voorjaar 2023 een evaluatie van de voor- en vroegschoolse educatie (VVE) en het onderwijsachterstandenbeleid (OAB) laten verrichten door Sardes. Deze evaluatie geeft de gemeente Maastricht input voor het opstellen van het nieuwe OAB-plan voor de periode van 2023 tot 2027.

Op basis van de documenten, de digitale vragenlijsten en de focusgesprekken is een beeld ontstaan van het functioneren van het VVE-beleid in Maastricht in de periode 2019 tot en met 2022. Op hoofdlijnen zijn hier de volgende punten over op te merken:

- Er is een doelgroepomschrijving, indicatiesystematiek, toeleiding en bestrijding van het non-bereik; er worden veel meer kinderen bereikt dan het aantal dat het CBS aangeeft.
- Op de meeste voorschoolse locaties wordt het programma Speelplezier gehanteerd.
- Met ingang van 1 augustus 2020 hebben VVE-kinderen wettelijk recht op 960 uur VVE over de periode dat ze 2,5 tot 4 jaar zijn. Omgerekend is dat 16 uur VVE-aanbod per week over 40 schoolweken. In Maastricht wordt daar niet aan voldaan. Kinderen kwamen in 2021 gemiddeld ongeveer 13 uur per week.
- Het Pedagogisch educatief raamplan (PER) dat is ingevoerd, geeft per locatie houvast en borging van de activiteiten en de onderlinge samenwerking tussen verschillende partners in de gemeente.
- Met ingang van 1 januari 2022 is het wettelijk verplicht om pedagogisch beleidsmedewerkers (PBM'ers) in te zetten ter ondersteuning van de kwaliteit van de opvang en VVE in het bijzonder. Op alle VVE-locaties in Maastricht is dat ook daadwerkelijk gerealiseerd.
- Er zijn aandachtsfunctionarissen die de taak hebben om een verbinding tussen de voorschool en de vroegschool te vormen. Zodoende staan zij in voor het versterken van de doorgaande lijn. Het takenpakket van de aandachtsfunctionarissen sluit aan bij de pedagogisch beleidsmedewerker / coach.
- Maastricht heeft een actief beleid gericht op het realiseren van Integrale Kindcentra (ambitiemonitor IKC, 2021). In de focusgroep wordt aangegeven dat de samenwerking tussen opvang en onderwijs ten behoeve van VVE, gemakkelijker gaat in de IKCs.
- Aandacht voor ouderbetrokkenheid is er voornamelijk vanuit de oudercomponent van het VVE-programma. Ouderbetrokkenheid wordt vooral locatie gebonden vorm gegeven. Daarbij ontbreken vaak duidelijke kwaliteitscriteria. Er zijn geen gemeentelijke afspraken over het inrichten van extra activiteiten om ouders te betrekken. Er is ook geen gemeenschappelijke, stadsbrede inzet van activiteiten gericht op ouderbetrokkenheid.
- Er is geen of zeer beperkte samenwerking ten behoeve van taalstimulerende – of ouderbetrokkenheidsactiviteiten met partners binnen de gemeente. Zo zijn er geen aanvullende taalstimulerende activiteiten vanuit de bibliotheek.
- Er is een afstemmingsstructuur tussen de relevante partijen, met een kritisch constructieve cultuur.

- De onderlinge samenwerking tussen de VVE-partners gemeentebreed wordt door de partners als zeer positief gewaardeerd, wat een mooie basis is voor ontwikkeling en borging van een sterke VVE-uitvoering.
- In Maastricht wordt ruim geïndiceerd waardoor het aantal VE-peuters fors hoger is dan het aantal dat door het CBS is berekend. Dat leidt, in combinatie met relatief veel kleine VE-groepen bij o.a. IKC's, tot een tekort aan GOAB-middelen. In 2021 heeft de gemeente Maastricht de Peutermonitor van Innovatienul13 ingeschakeld om meer grip te krijgen op de aantallen kinderen. Doel is om beter inzicht te krijgen in de aantallen indicaties, bereik en opbrengsten.
- De gemeente Maastricht heeft goede randvoorwaarden ontwikkeld voor VVE. Zo zijn er extra aandachtsfunctionarissen, er zijn extra middelen voor 'zware groepen' en extra middelen voor reguliere peuters. De PER speelt een verbindende rol. Het is de vraag of deze financiële keuzes kunnen worden gecontinueerd.

Aandachtspunten op basis van de evaluatie:

Binnen de bekostiging van de VE in Maastricht zijn de afgelopen jaren keuzes gemaakt die er momenteel toe leiden dat het beschikbare budget wordt overschreden. Een aspect is dat het aantal indicaties momenteel groter is dan de inschatting die het CBS maakt (op deze raming is het budget gebaseerd). Andere aspecten zijn:

- De vraag naar VE-opvang bij IKC's en het verzoek van de schoolbesturen om dichtbij de school een VE-locatie te handhaven, heeft als gevolg dat groepen soms te klein zijn en daardoor financieel niet rendabel.
- Er zijn veel peuters die niet de volledige 960 uur afnemen.
- Er is op dit moment geen alternatief aanbod voor de peuters die VE geïndiceerd krijgen, maar feitelijk niet binnen de doelgroep vallen van kinderen die gebaat zijn bij een "taalinjectie". Deze kinderen hebben eerder zwaardere zorg (plus-aanbod) dan taalstimulering nodig.
- De bekostiging voor zwaardere doelgroep zou eerder vanuit zorg of SMI gedaan moeten worden, in plaats van door inzet van OAB-middelen.
- In 2021 is gestart met de Peutermonitor; dit zal meer grip verschaffen op de getallen en daarmee de budgettaire sturing.

Het vraagt een gemeenschappelijke inspanning van de verschillende partijen (gemeente, JGZ, kinderopvanghouders, schoolbesturen) om de bestedingen en de begroting weer in balans te krijgen.

Inhoudsopgave

Inleiding	5
1. Doelgroep (aantallen en spreiding, doelgroep definitie)	9
2. Bereik en toeleiding (incl. non-bereik)	16
2.1. Bereik en uitval kinderen	16
2.2. Ondersteuning ouders en kinderen in toeleiding.....	17
3. Kwaliteit voorschoolse educatie (aanbod, programma, scholing, PBM'er).....	20
3.1. VVE programma's peuteropvang	20
3.2. Start pedagogisch beleidsmedewerker VE vanaf 1-1-2022	20
3.3. Aandachtsfunctionarissen	21
3.4. Pedagogisch Educatief Raamplan (PER).....	22
4. Doorgaande lijn (warme overdracht, en inhoudelijke samenwerking)	25
5. Vroegschoolse educatie	27
6. Resultaatafspraken	29
7. Ondersteuning van de VVE-uitvoering door andere partijen binnen de gemeente	31
8. Ouderbetrokkenheid	32
9. Samenwerking met zorg en andere maatschappelijke partners.....	34
10. Samenwerking, coördinatie en overlegstructuur	35
11. Monitoring en evaluatie	36
12. Financiële dekking OAB	38
13. Voorzieningen voor kinderen met een ondersteuningsbehoefte (VVE-plus).....	41
14. Conclusies & aandachtspunten.....	43
14.1. Conclusies	43
14.2. Aandachtspunten.....	47

Bijlage 1 – Analysekamer evaluatie VVE.....	48
Bijlage 2 – Stroomschema indicering.....	50
Bijlage 3 – Doelen van de uitvoeringsagenda educatieve agenda Maastricht.....	51
Bijlage 4 – Gesprekpartners	53
Bijlage 5 - Lijst van documenten.....	54

Inleiding

De gemeente Maastricht wil het beleid en de praktijk van voor- en vroegschoolse educatie (VVE) evalueren. Dit VVE-beleid is onderdeel van het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid (OAB), periode 2019-2023.

De gemeente vindt het belangrijk om eerst te kijken naar het VVE-beleid als geheel en dit te evalueren. Op basis van de evaluatie wordt nieuw VVE- en onderwijsachterstandenbeleid opgesteld. Deze evaluatie dient als een basis voor de nieuwe beleidsperiode (2023-2027). In deze rapportage wordt verslag gedaan van de evaluatie van het VVE-beleid van de gemeente Maastricht.

Werkwijze onderzoek

Om de afgelopen beleidsperiode in kaart te brengen is informatie vanuit diverse bronnen en informanten opgehaald. De resultaten bieden inzicht in de inzet en effectiviteit van het beleid en vormen een waardevolle basis voor toekomstige beleidsbeslissingen. Het onderzoek zag er als volgt uit.

1. Analyse kader

Allereerst is er een analysekader opgesteld (zie bijlage). Op basis van de beschikbare gegevens (nota's, beschikkingen) is in kaart gebracht wat er al bekend is over het VVE-beleid in de gemeente Maastricht.

2. Documentanalyse

Voor dit rapport is gebruik gemaakt van de volgende documenten.

- Gemeente Maastricht (2016). *De stadsbrede aanpak voor de VVE-geïndiceerde ondersteuningsbehoefte van de 2- tot 6-jarigen*, gemeente Maastricht, december 2016

Daarnaast hebben we gebruik gemaakt van meer recente documenten, die deels voor VVE van toepassing waren.

- Gemeente Maastricht (2019). *Onderwijsvisie samen leren in Maastricht*, Gemeente Maastricht
- Gemeente Maastricht (2021). besluit van de gemeente Maastricht over de tarieventabel 2022 (dd 21 december 2021)
- Subsidieverordening Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) en Taalactiviteiten Primair Onderwijs (TPO), 1-1-2023 t/m heden
- Gemeente Maastricht (2021). *Kindcentra Maastricht 2021-2029*
- Gemeente Maastricht (2021). *Samen voor de ontwikkeling van ieder kind! Educatieve Agenda Maastricht 2021-2024, uitvoeringsagenda*, Maastricht: gemeente Maastricht
- Voorbeeld van een Pedagogisch Educatief Raamplan (PER). *Doorgaande ontwikkelingslijn 2-6 jarigen* (2022)

3. Vragenlijst

Er is een digitale vragenlijst gestuurd aan de locaties van de kinderopvang en de locaties van de basisscholen. Hierbij werd gevraagd naar feitelijkheden rond de praktijk van VVE. Helaas was de respons laag (ongeveer 50%), ondanks dat er meerdere keren verzocht is de vragenlijst in te vullen. Hierdoor was van de uitkomsten geen sluitend beeld te maken. Bij het bespreken van de

resultaten bleek dat er veel interpretatie mogelijkheden waren. De opgehaalde gegevens konden wel gebruikt worden als aanleiding voor gesprek in de focusgroep.

4. Focusgroepgesprekken

Aanvullend vonden twee focusgroepen plaats op 27 maart en 11 april 2023 met een vertegenwoordiging van de professionals van de kinderopvanghouders, de basisscholen en de JGZ. Er is ook gesproken met Innovatie nul13 over de Peutermonitor en VVE-resultatenmonitor, waarvan de invoering momenteel plaats vindt en een vertegenwoordiger van de bibliotheek Maastricht.

In de rapportage geven we steeds aan wat de bron van de informatie is die is gevonden (documenten, focusgroep).

5. Rapportage

De uitkomsten van stap 1 t/m 4 leiden naar deze rapportage.

Heroverweging van de VVE-begroting

Parallel aan de evaluatie van de afgelopen beleidsperiode, doorliep Sardes samen met de gemeente Maastricht en de gemeentelijke VE-aanbieders een traject gericht op heroverweging van de VVE-bekostiging. Hierover wordt in het document “Bekostiging VVE/OAB Maastricht” verslag gedaan.

Achtergrondinformatie

Voor – en vroegschoolse educatie (VVE): beschrijving en ontwikkelingen

Voor- en vroegschoolse educatie (VVE) is een ontwikkelingsstimulerend programma voor kinderen van 2 tot 6 jaar. Dat start met de voorschoolse educatie (VE) in de kinderopvang voor peuters vanaf 2,5 jaar met (een risico op) een (taal)achterstand. De uitvoering van VE wordt gedaan door VVE-gecertificeerde kinderopvangorganisaties. Het belangrijkste doel van voorschoolse educatie (VE) is om jonge kinderen die dat nodig hebben (doelgroepkinderen) een betere start te geven in het basisonderwijs¹. Het vroegschoolse deel (4 en 5 jarigen) wordt verzorgd door de basisschool.

De eerste levensjaren zijn heel bepalend voor een kind. Sommige kinderen groeien op in minder stimulerende omstandigheden, waardoor zij een hoger risico lopen op uiteindelijke onderwijsachterstanden². Kinderen met een verhoogd risico op onderwijsachterstanden noemen we in het OAB beleid ook wel ‘doelgroepkinderen’. De gemeente kan zelf een doelgroep definitie formuleren. De JGZ indiceert, aan de hand van deze gemeentelijke doelgroep definitie, de kinderen voor deelname aan VVE.

De voor- en vroegschoolse educatie wordt geregeld in artikelen 158-161 WPO en de AMVB van de wet Kinderopvang. De Inspectie van het Onderwijs houdt toezicht op de kwaliteit van VVE.

In heel Nederland zijn de afgelopen jaren een aantal wijzigingen doorgevoerd die relevant zijn voor de uitvoering van de Voor- en Vroegschoolse Educatie. Zo is het bekostigingsstelsel geharmoniseerd (2018). Dit houdt in dat in veel gemeenten een ‘geld volgt kind’ systeem is doorgevoerd. Peuterspeelzalen zijn daarbij overgegaan naar kinderopvang.

Januari 2018 is de Wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang (Wet IKK) van kracht geworden. Deze wet richt zich op kwaliteitsverhoging van de kinderopvang, meer ruimte voor maatwerk en het bieden van meer houvast voor de praktijk waar het gaat om pedagogische doelen. Om deze

¹ Wat is voor- en vroegschoolse educatie? | Nederlands Jeugdinstituut, z.d.

² Onderwijskennis | De impact van voorschoolse educatie (2022)

doelen te realiseren is de Wet IKK voorzien van een aantal kwaliteitsmaatregelen die gefaseerd ingevoerd zijn vanaf 2018 tot 1 januari 2023. Met de harmonisatie naar kinderopvang, moet ook de voorschoolse opvang voldoen aan deze kwaliteitseisen.

In 2020 is het aantal uren voor kinderen met een VVE-indicatie uitgebreid van 10 naar 16 uur. Per 1 januari 2022 geldt de wettelijke verplichting een pedagogisch beleidsmedewerker in te zetten in de voorschoolse educatie.

Onderwijsachterstandenbeleid (OAB): Verdeling van middelen

De gemeenten krijgen OAB-middelen van het rijk. Het gemeentelijk budget voor VVE wordt bepaald aan de hand van de door het CBS berekende aantallen kinderen met een onderwijsachterstand. De JGZ geeft indicaties af voor kinderen die in aanmerking komen voor VVE. Als het aantal indicaties toeneemt, stijgt het gemeentelijk budget niet mee.

Onderwijsachterstanden CBS

Sinds 2018 berekent het CBS het aantal kinderen met een risico op achterstanden, op basis van vijf criteria:

1. het opleidingsniveau van vader en het opleidingsniveau van moeder
2. het herkomstland van de moeder
3. de verblijfsduur van de moeder in Nederland
4. het gemiddelde opleidingsniveau van de moeders op school
5. of ouders in de schuldsanering zitten.

Op basis van deze aantallen wordt ook het gemeentelijk budget voor VVE door het Rijk berekend.

De gemeente is verantwoordelijk voor het voorzien van voorschoolse educatie (VE) voor deze zogenaamde doelgroepeuters en krijgt daar van het rijk geormerkte middelen voor. De afgelopen periode bedroeg de rijksbijdrage OAB:

Tabel 1 Rijksbijdrage OAB middelen Maastricht 2019-2022

2019	2020	2021	2022
€ 3.106.942	€ 3.215.972	€ 3.293.690	€ 3.426.516

Daar staan een aantal verplichtingen tegenover, waaronder het bieden van voldoende VE-plekken, het financieren van een HBO-geschoolde pedagogisch beleidsmedewerker vanaf 1 januari 2022 en het maken van resultaatafspraken met de scholen die doelgroepkleders hebben.

De gemeente Maastricht baseert haar VVE-beleid op de 'Stadsbrede aanpak voor de VVE-geïndiceerde ondersteuningsbehoefte van de 2- tot 6-jarigen' (2016). In deze nota is uitvoerig en op degelijke wijze het VVE-beleid en de verbinding met het OAB-beleid beschreven.

Voorzieningen in Maastricht

In Maastricht zijn momenteel 37 locaties kind/peuteropvang waar ook VE wordt geboden. Er zijn zeven andere aanbieders van kinderopvang in de gemeente; zij bieden geen VE aan.

Volgens DUO zijn er in Maastricht 26 basisscholen en één³ SBO school (en ook 9 PO-VSO scholen). Er wordt binnen de gemeente al enige jaren gewerkt aan IKC-vorming, waardoor scholen en kinderopvang onder één dak komen.

Leeswijzer

In de volgende paragrafen wordt, aan de hand van de verschillende thema's uit het analysekader, onder het tussenkopje "**Periode 2016-2022**", beschreven wat op de thema's geformuleerd is in de meest recente beleidsnota uit 2016 "De stadsbrede aanpak voor de VVE-geïndiceerde ondersteuningsbehoefte van de 2- tot 6-jarigen, gemeente Maastricht, december 2016" en wat de ontwikkelingen over de afgelopen jaren waren.

Vervolgens wordt samengevat onder het tussenkopje "**Stand van zaken 2023**", wat de huidige stand van zaken is ten aanzien van dat thema, aan de hand van informatie ontvangen van de verantwoordelijke beleidsmedewerkers van de gemeente Maastricht, de digitale vragenlijst die uitgezet is onder de VVE-partners en de gesprekken met de focusgroep.

---

³ Talenttuin Maastricht

1. Doelgroep (aantallen en spreiding, doelgroep definitie)

Dit onderdeel beschrijft de doelgroepeuters en -kleuters. Het vooropgestelde doel van de documentanalyse en de aanvullende dialoogvoering met de verschillende VE-partners was het beantwoorden van de volgende vragen:

- Is er een correcte doelgroep-omschrijving bij de gemeente?
- Hoe is de ontwikkeling van het aantal kinderen met een risico op achterstand (CBS) (laatste drie jaar)?
- Is er een adequate VVE-indicatie (JGZ)? Oftewel: komt het beeld van het CBS overeen met de afgegeven indicaties in Maastricht?
- Hoe is de spreiding van de kinderen over de gemeente?
- Zijn de VVE groepen vol met VVE kinderen of heterogene groepen?

Periode 2016-2022

Ontwikkeling van de aantallen (doelgroep)kinderen

In de periode 2017-2021 is het aantal kinderen in de gemeente Maastricht licht afgenomen. Het aantal doelgroep peuters daalde met 14% en het aantal doelgroepeuters in de basisschoolleeftijd met 4,4%.

In onderstaande tabel staat het aantal doelgroepeuters en kleuters in de gemeente, volgens CBS.

Tabel 2: Aantal kinderen en de verwachte onderwijsachterstanden, in Maastricht 2017-2021

Teljaar	Totaal			Peuters			Basisschoolleerlingen		
	Aantal	Aantal doelgroep	% doelgroep	Aantal	Aantal doelgroep	% doelgroep	Aantal	Aantal doelgroep	% doelgroep
2017	7.225	1.275	18%	1.225	245	19%	5.970	1.030	17%
2019	7.130	1.245	17%	1.230	205	17%	5.900	1.040	18%
2020	7.110	1.260	18%	1.195	200	17%	5.915	1.060	18%
2021	6.950	1.195	17%	1.145	210	18%	5.800	985	17%

Bron: CBS / dashboards

VVE-indicaties

De afgelopen jaren werd het aantal afgegeven indicaties door de JGZ en de gemeente handmatig bijgehouden. Dit was een kwetsbaar systeem en leidde tot onduidelijkheid. De gemeente Maastricht heeft in 2021 een aanbesteding uitgezet om te komen tot een monitor om een duidelijk en inzichtelijk beeld te krijgen van de aantallen.

De gemeente hanteert sinds 2022 de Peutermonitor van Innovatie nul13. In dit registratiesysteem wordt bijgehouden hoeveel kinderen er jaarlijks worden geïndiceerd. De bedoeling is dat dit systeem meer helderheid gaat geven over de aantallen.

Op dit moment zijn de volgende gegevens vanuit de JGZ-portal beschikbaar, afgezet tegen de aantallen die het CBS heeft berekend (zie ook tabel 2):

Tabel 3. Aantal doelgroepeuters en kinderen met een risico volgens het CBS (2019-2022)

	2019	2020	2021	2022
Aantal doelgroepeuters volgens JGZ	516	559	475	485
Aantal doelgroepeuters volgens CBS	205	200	210	Nog niet bekend

Bron: JGZ Maastricht en CBS

Voor de inrichting van de bekostiging van de VVE is het belangrijk om zicht te krijgen op de oorzaak van het grote verschil tussen de aantallen die genoemd worden door het CBS en het aantal indicaties voor de Maastrichtse VVE-kinderen.

De doelgroepdefinitie

Uit de **beleidsnota (2016)** blijkt dat elk kind tussen de leeftijd van 0 tot 3 jaar door het consultatiebureau wordt gescreend. Als de kinderen 14 maanden zijn, wordt bekeken of het in aanmerking komt voor een VVE-indicatie. De indicatie kan ook op een later moment afgegeven worden, als het kind ouder is, voor start bij de opvang of op aangeven van de pedagogisch medewerkers als het kind al deelneemt. Daarbovenop vinden er reguliere consultatiebureaubezoeken plaats met de ouders en hun kind. GGD Zuid-Limburg is hierin de uitvoerende partij. Bij het toepassen van het beslisschema van het consultatiebureau voor het al dan niet toekennen van een indicatie wordt de gewichtenregeling voor het onderwijs toegepast. De Stedelijke Coördinatiegroep VVE heeft beslist om het indicatieproces te verfijnen. Onderstaand zijn beide omschrijvingen opgenomen.

In de procedure van het indiceren van doelgroepkinderen houdt de gemeente Maastricht volgens de 'oude' regeling uit 2016 rekening met de volgende elementen:

a) Gewichtsfactoren

Eén van de ouders heeft NIET meer dan 2 afgeronde leerjaren voortgezet onderwijs gevolgd van: VMBO gemengde of theoretische leerweg; MAVO, HAVO of VWO of een opleiding op niveau van MBO, HBO of WO (universiteit).

b) Nederlandse taal

Toetsing van de taalachterstand wordt uniform en via vastgestelde genormeerde toetsing gemeten. Dit kan via de JGZ en/of inschakeling van logopedisten gespecialiseerd op het terrein van taalontwikkeling (dit vooral bij complexere situaties).

c) Risico -en/of belemmerende factoren

De risico- en/of belemmerende factoren kunnen zich uiten door gedrags- en ontwikkelingsstoornissen en kunnen hun oorzaak hebben in het kind zelf of worden (mede) bepaald door actoren in de directe leefomgeving van het kind. Deze kunnen zich richten op het:

- economisch of sociaaleconomisch vlak, bijvoorbeeld: werkloosheid, armoede, verpaupering

- cultureel of sociaal-cultureel vlak, bijvoorbeeld: etniciteit, afwijkende subculturele normen, sociaal isolement
- emotioneel of sociaal-emotioneel vlak, bijvoorbeeld: verslaving ouder, jeugdtrauma ouder, scheidingsproblematiek, huiselijk geweld

Indien aan criterium a voldaan is, ontvangt het kind een VVE-indicatie. Indien niet, kan er op basis van factoren b of c alsnog beslist worden dat er een indicatie toegekend moet worden. Zo ontvangen ook kinderen die opgroeien in een gezin waarin de voertaal niet Nederlands is en waarvan de ouders geen expats zijn ook een VVE-indicatie. Bijkomend is dit ook het geval voor kinderen die een spraak- of taalachterstand van meer dan 6 maanden hebben. Ten slotte kan er ook op basis van overige risico- of belemmerende factoren een VVE-indicatie gegeven worden.

De JGZ hanteerde voor het indiceren een zogenaamde beslissingsboom. Deze is opgenomen in bijlage 2.

De kinderopvangorganisatie die een kind met een VE-indicatie 'ontvangt', krijgt van de GGD Zuid-Limburg informatie over de indicatiestelling. Deze informatie is van belang om de focus in de opvang van het betreffende kind met name op de taalachterstand te leggen.

Stand van zaken 2023

Na het gesprek met de **focusgroep** op 11 april 2023 heeft de JGZ ons de volgende omschrijving toegestuurd. Dit wordt gezien als de huidige regels voor de indicatie die de JGZ toepast in de regio Maastricht Heuvelland, waar de gemeente Maastricht onderdeel van is.

Toeleiding en indicatiestelling JGZ 2023

Een van de taken van jeugdgezondheidszorg is het signaleren of een kind een (risico op een) taalachterstand heeft en het kind dan vervolgens toeleiden naar VVE-kinderopvang. Verder heeft de JGZ ook een rol in voorlichting en advisering t.a.v. opvang en onderwijs (taak BTP).

In dit gedeelte van de werkwijzer wordt de rol en werkwijze van de JGZ beschreven gericht op het signaleren, toeleiden en monitoren van kinderen, waarvoor VVE wenselijk is.

Doel

Het doel is dat kinderen waarbij er een zeker risico is op het ontstaan van onderwijsachterstand en waarbij VVE een bijdrage kan leveren aan het verbeteren van schoolprestaties gebruik maken van een VVE zaal. Afhankelijk van de gemeente kan een kind vanaf 2 jaar of vanaf 2 en een half jaar voor VVE in aanmerking komen.

Criteria voor VVE

De gemeente bepaalt welke criteria voor de groep kinderen met een VVE-indicatie wordt gehanteerd.

De volgende VVE-criteria worden gehanteerd in de regio Maastricht-Heuvelland.

1. Een leerlinggewicht (kinderen van ouders met een lage opleiding en/of
2. Thuis taal anders dan Nederlands of dialect (ex Expats – UWC)
3. Taalachterstand van 6 maanden of meer ontstaan door omgevingsfactoren (niet-medisch) en/of
4. Stimulering spraak-taal (kinderen met meer risico op taal-/ontwikkelingsachterstand vanwege context).

Let op, aanvullingen op de bovenstaande criteria

- Onder kopje 2 thuis taal anders dan in Nederland behoren niet de expats, deze vormen hierop een uitzondering.
- Op het formulier toeleiding VVE is nog het kopje eenoudergezin toegevoegd, dit is exclusief co-ouderschap.

De indicering is in de loop der tijd vrijwel gelijk gebleven. Verschil is wel dat in de nieuwe beschrijving ook het spreken van dialect, reden is voor indicering.

In de nieuwe omschrijving is duidelijker de nadruk gelegd op het feit dat VE ingezet wordt voor stimulering van de spraak-taalontwikkeling. De nieuwe omschrijving biedt wel ruimte om kinderen voor VVE te indiceren bij een brede ontwikkelingsachterstand. Dit heeft het risico dat kinderen vanwege een zorgvraag voor VE geïndiceerd worden.

In de **focusgroep** geven de professionals aan dat er in Maastricht en Heuvelland veel meer kinderen zijn met een achterstand. 'Het is grote steden problematiek, maar dit is geen grote stad'. Ze geven dan ook aan dat er volgens hun beleving terecht meer geïndiceerd wordt dan het CBS berekent. 'De problematiek in de Limburgse mijnstreek is van oudsher van een andere aard dan hoe het CBS deze beoordeelt: Er zijn meer kinderen die risico op achterstand hebben

vanwege gezondheidsrisico's en sociale problemen dan in andere delen van het land.' Men vindt het daarom passend dat de indicering ruimhartig wordt toegepast. Het lijkt er ook op dat de VVE-indicering flexibeler wordt toegepast als er een *zorgvraag* is. Volgens de richtlijnen zou het moeten gaan om een zorgvraag die gerelateerd is aan een risico op taalachterstand. Dit is niet altijd duidelijk te onderscheiden. Het kan bij een deel van de geïndiceerde kinderen dus primair gaan om zorg.

Onderzoek over overlap VVE en zorg

Het is minder duidelijk of jonge kinderen met extra ondersteuningsbehoeften (special needs) meer of minder profiteren van een goed voorschools aanbod. Eerste onderzoeken op dit gebied zijn hoopgevend (Hall et al., 2009; Melhuish et al., 2019). Volgens Roeleveld et al. (2014) is ongeveer 16% van alle leerlingen in het basisonderwijs een leerling met specifieke onderwijsbehoeften (volgens hun leraar), en ongeveer 14% is een leerling uit een kansarm milieu; ongeveer 7% van de leerlingen behoort tot beide groepen. De overlap is kleiner dan menigen denkt.

Bron: Roeleveld J., Ledoux, G., & Karssen, M. (2014). Samenstelling van de klas en cognitieve en sociaal-emotionele uitkomsten. Amsterdam: Kohnstamm

Een andere reden die wordt genoemd zijn de *afspraken tussen gemeente en de JGZ*. De JGZ handelt op basis van de opgestelde indicatieregels. Deze regels bieden de mogelijkheid om ruimer te indiceren dan alleen de ontwikkelachterstanden waar VVE voor bedoeld is (taalstimulering). Dit betreft kinderen die andere ontwikkeluitdagingen hebben. In het onderwijs vallen deze kinderen onder passend onderwijs. Deze kinderen passen minder goed in de VE-groep.

Daarbij signaleert de JGZ dat *ouders* veel dwingender worden bij het consultatiebureau. Zij zien de VE als gratis opvang en komen dat min of meer claimen.

Ook wordt gewezen op de mogelijke invloed van *grensverkeer*: Er zijn kinderen die net over de grens wonen en in Maastricht naar school gaan (ouders komen uit Nederland, ze werken in Nederland, wonen in buitenland).

Wat volgens de deelnemers van de focusgroep geen verklarende factor is voor het hoge aantal kinderen met een indicatie is de *AZC populatie*: Zij hebben een eigen voorziening en worden niet geïndiceerd.

Binnen de focusgroep is onduidelijkheid over de manier waarop kinderen van expats een indicatie (zouden moeten) ontvangen. De leden van de focusgroep hebben hierover verschillende beelden.

Er zijn ook nog kinderen met een *sociaal medische indicatie (SMI)*. De SMI wordt volgens de focusgroep vaak ingezet als 'voorliggende voorziening'. Doelgroeppeuters kunnen vanaf 2,5 jaar gebruik maken van VE. Door SMI in te zetten kunnen deze peuters al vanaf 2 jaar gebruik maken van de VE-opvang. De focusgroep geeft aan dat de kinderen daarna, met 2,5 jaar, automatisch een VVE indicatie krijgen.

Hetero- of homogene groepen

Het uitgangspunt van de gemeente is dat er gemengde groepen zijn waarin kinderen met en zonder indicatie gezamenlijk met elkaar spelen. In de *subsidieregeling* is opgenomen dat groepen met meer dan 20% of 40% VVE-kinderen worden gezien als een 'zware zaal'. Deze zware zalen krijgen extra subsidie (op basis van een verdeelsleutel).

Formeel gezien is hierover het volgende opgenomen in de subsidieregeling:

- Per 10 geïndiceerde kinderen op een VVE-locatie met meer dan 40% doelgroepkinderen wordt een extra budget van € 12.000 euro ingezet.
- Bij locaties met tussen de 20 en 40% doelgroepkinderen gaat het om een surplus van € 6.000 euro.
- Dit extra budget wordt ingezet tbv extra formatie en oudercontacten.

De houder mag zelf beoordelen en kan zelf bepalen hoe die middelen worden ingezet; het wisselt per zaal wat er nodig is. De organisaties zetten dit in op maat. De GGD controleert dat.

Als extra maatregel kan met de subsidie de pedagogisch coach worden ingezet. Deze wordt ingezet op basis van het aantal VE-kinderen conform wettelijke bepaling⁴. Deze kan ook deels op de groep staan. De rol van de pedagogisch coach is dan redelijk hands-on.

De wijze van inzet van de extra subsidie wordt door de organisatie zelf bepaald. Er zijn geen criteria vanuit de gemeente aan verbonden. De inzet gebeurt altijd op maat, aan de hand van de door de organisatie ingeschatte behoefte van de locatie.

De samenstelling van de groep

Landelijk is er geen duidelijke richtlijn voor de optimale groepssamenstelling. We bedoelen met optimaal dat de groepssamenstelling ondersteunend is voor de ontwikkeling van alle kinderen.

Uit onderzoek van De Haan (2015) bleek dat gemengde groepen beter zijn dan homogene groepen. De Haan zag dat kinderen in gemengde groepen zich sneller ontwikkelden dan kinderen in niet gemengde groepen. Er zijn echter verschillende andere factoren die een rol spelen, zoals de professionaliteit van de beroepskracht of het niveau van kinderen zonder VVE-indicatie in de groep. Als de pedagogisch medewerker veel ontwikkelingsstimulerende activiteiten aanbiedt of begeleidde, ontwikkelden de kinderen sneller. Uit het PreCool onderzoek blijkt dat de kwaliteit hoger is naarmate het aandeel doelgroepkinderen in de groep groter is (Leseman en Veen, 2016).

Bron:

- Haan, A. de (2015). *Effects of preschool education in mixed and targeted classrooms*, proefschrift, Utrecht
- Leseman, P., Veen, A. en Veen, I. van der (2016). *Voor- en vroegschoolse educatie helpt, mits de kwaliteit goed is*, PreCOOL onderzoek, NRO

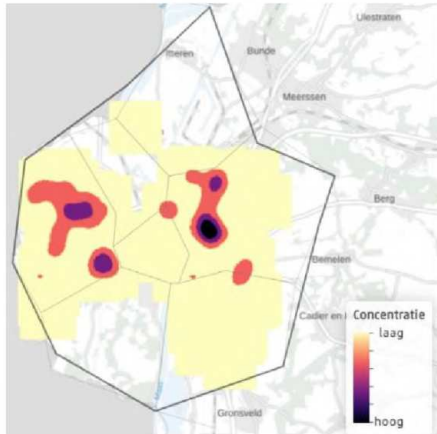
In de **focusgroep** wordt aangegeven dat uiteindelijk ouders een locatie kiezen, meestal in de wijk waar ze wonen. Het is moeilijk te sturen hoe doelgroepkinderen verspreid worden over de verschillende voorzieningen in de stad. Hoewel gemengde groepen een streven zijn, zijn er in realiteit ook zalen waar 100% VVE kinderen zijn.

⁴ https://wetten.overheid.nl/BWBR0039936/2019-01-01/#Hoofdstuk2_Paragraaf1_Artikel8

Spreiding van doelgroepkinderen

In onderstaand figuur staat de spreiding van de doelgroepkinderen in de gemeente Maastricht weergegeven (CBS). Er is een sterke concentratie van VVE kinderen in buitenwijk zuidwest, west en Oost en zuidoost.

Figuur 2: Spreiding van doelgroepkinderen over de gemeente Maastricht

2. Bereik en toeleiding (incl. non-bereik)

In dit onderdeel kijken we naar bereik en toeleiding. Dit betreft de volgende vragen:

- Worden de VVE kinderen bereikt?
- Hoe worden ouders en kinderen ondersteund in de toeleiding?
- Hoeveel kinderen vallen uit en waarom? (met andere woorden: wat is het non-bereik?)
- Is er afstemming en terugkoppeling tussen JGZ en opvang?
- Wordt de 960 uur VE per peuter gerealiseerd? Is hier zicht op?

2.1. Bereik en uitval kinderen

Periode 2016-2022

In de **beleidsnota (2016)** is geformuleerd dat men kiest voor een VVE-aanbod dat voor alle kinderen in Maastricht toegankelijk moet zijn. Voorheen was het aanbod vooral beschikbaar in de wijken waar van oudsher concentraties van VVE-kinderen te vinden waren, de voormalige aandachtswijken. Het VVE-beleid dient stadsbreed te worden uitgerold over alle kinderopvangorganisaties en alle (speciale) basisscholen, met name de groepen 1 en 2. In de nota staat benoemd dat alle voorscholen in Maastricht moeten voldoen aan de keuringseisen voor voorschoolse instellingen, zoals deze door de gemeente Maastricht zijn opgelegd. Doel is om een maximaal bereik van VVE te realiseren.

“De ‘Stedelijke Coördinatiegroep VVE Maastricht’ is in de afgelopen jaren op basis van succesvolle ontwikkelingen op het gebied van VVE, die we gezamenlijk in gang hebben gezet, tot het besef gekomen dat alle kinderen in de stad van 0 tot 6 jaar hiervan moeten kunnen profiteren. Rollen we de verworvenheden in de komende jaren stadsbreed uit en raken we daarmee alle kinderopvangorganisaties en onderwijsinstellingen, dan raakt geen kind met een VVE-geïndiceerde ondersteuningsbehoefte meer uit beeld”. (nota 2016)

De JGZ heeft de volgende gegevens beschikbaar over bereik en non-bereik

Tabel 4 Aantal doelgroepeuters en daadwerkelijke deelname (bereik)

	2019	2020	2021	2022
Aantal doelgroepeuters	516	559	475	485
Aantal bereikte doelgroepeuters	363 = 70,3%	475 = 85%	417 = 87,8%	425 = 87,6%
Aantal niet-bereikte doelgroepeuters	153	84	58	60

Bron: JGZ Maastricht

We kunnen daar de volgende conclusies uit trekken:

- In 2022 was het aantal door de JGZ geïndiceerde doelgroepeuters 485. Het aantal bereikte doelgroepeuters (peuters die daadwerkelijk van een VE-voorziening gebruik maken) is 425. Het bereik lag daarmee op 87,6 %.
- Het bereik was in 2019 lager: 70,4%. Vanaf 2020 is het bereik stabiel rond de 86%. Dit is in lijn met landelijke cijfers. In 2021 is het landelijk gemiddelde voor het bereik 89,2%⁵
- Het aantal geïndiceerde doelgroepkinderen is over de jaren 2019 tot 2022 afgenomen met 31 = 6%.

De cijfers van de nieuw ingestelde Peutermonitor (2023) wijken hier echter af. De Peutermonitor geeft aan dat 382 kinderen van de 485 daadwerkelijk gebruik maakten van voorschoolse educatie. Dit komt neer op 78,8%. Dat ligt dus lager dan de aantallen van de JGZ en ook lager dan de landelijke aantallen. De kern is echter wel dat het aantal indicaties en de deelname te hoog zijn in vergelijking met de inschatting van het CBS.

Met de verdere inbedding van de Peutermonitor zal de eenduidigheid van de gegevens waarschijnlijk verbeteren.

De professionals in de **focusgroep** geven verschillende verklaringen voor non-bereik:

- Opvang wordt in de familie geregeld.
- Men geeft aan dat ouders het kind bewust niet naar de opvang sturen (kinderen zijn te jong, men ziet het belang niet in; private afwegingen: de peuteropvang sluit niet aan bij de eigen haal en breng mogelijkheden).
- Men kiest voor Belgische opvang (het verloop naar Belgische opvang is constant)
- Ouders zijn bang dat als ze een VVE-indicatie hebben dat er meer zorg en aandacht is: ze krijgen dan een stempel.
- Er is ook wat grensverkeer: kinderen die net over de grens wonen en hier naar school gaan (ouders komen uit Nederland, ze werken in Nederland, wonen in buitenland).

2.2. Ondersteuning ouders en kinderen in toeleiding

Periode 2016-2022

Er staan verschillende initiatieven beschreven die als doel hebben om ouders en kinderen te ondersteunen bij de toeleiding naar de kinderopvang. Zo wordt er gewerkt met zowel een oudergesprek als een intakeformulier. Een oudergesprek wordt ingericht voor alle ouders van instromende kinderen in de leeftijd van 2 tot 2,5 jaar. Tijdens dit gesprek wordt er gebruik gemaakt van een intakeformulier dat deel uitmaakt van het kinddossier en ook later bij de overdracht naar de basisschool doorgegeven worden. Naast deze praktische uitkomst wordt er tijdens dit gesprek ook samen met ouders het gesprek aangegaan voor de ontwikkeling van hun kind. Hierbij wordt gebruik gemaakt van het Groeiboek van Speelplezier en worden ook gedane observaties besproken.

Ook geeft deze beleidsnota aan: De voorschool organiseert voldoende relevante ouderactiviteiten, zoals informatiebijeenkomsten over VVE, themabijeenkomsten, inloopuren, koffieochtenden en stimuleren de ouders om hieraan deel te nemen.

⁵ Buitenhek: Monitor bereik van voorschoolse voorzieningen in NL 2021

Stand van zaken 2023

De JGZ heeft een actieve rol in de toeleiding. Als ouders akkoord gaan met de VVE indicatie, vraagt de JGZ of de voorschool al bekend is. Indien deze al bekend is, maken zij een VVE indicatie aan in een digitaal portal en sturen zij deze via dit portal naar de voorschool toe. Indien de voorschool nog niet bekend is, dan vraagt de JGZ bij elk daaropvolgend contactmoment na of deze inmiddels al bekend is. Afhankelijk van de leeftijd van het kind belt de JGZ met ouders voordat er een volgend fysiek contactmoment staat en proberen zij ouders door middel van motiverende gespreksvoering te stimuleren tot het bezoeken van de voorschool, het liefst de volledige 16 uur.

Ook is het in het portal systeem mogelijk voor voorscholen om aan te geven dat ouders niet meer komen, zodat daarover (afhankelijk van de reden) daar met ouders contact over kunnen hebben.

In het **tarievenblad VVE (2023)** wordt aangegeven dat er budget (€ 83.100) is vrijgemaakt voor zowel de indicering als de toeleiding van doelgroepkinderen door de JGZ. Er is echter niet gespecificeerd welk aandeel van dit budget wordt ingezet voor de toeleiding van doelgroepkinderen en met welke activiteiten de JGZ hierbij ondersteuning biedt aan ouders en kinderen in de gemeente. Aanvullend staat in de **beleidsnota (2016)** beknopt beschreven dat de GGD Zuid-Limburg (JGZ) de ontvangende kinderopvangorganisatie informatie bezorgt over de indicatiestelling. Dit met als doel om de juiste focus te kunnen leggen in de activiteiten die worden ondernomen in het wegwerken van de taalachterstand.

960 uur per VE-peuter

Per 1 augustus 2020 hebben peuters met een VVE-indicatie recht op 960 uur voorschoolse educatie vanaf de dag dat het kind tweeënehalf jaar oud wordt, voor de duur van anderhalf jaar. Dit is vastgelegd in het landelijk “Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie”⁶.

Uit de **beleidsnota (2021)** blijkt dat de uitbreiding tot 960 uur voorschools aanbod tussen de leeftijd van 2,5 en 4 jaar voor doelgroepeuters vanaf maart 2020 werd doorgevoerd in Maastricht. Doelgroepeuters mogen in Maastricht maximaal gebruik maken van 16 uur gesubsidieerde voorschoolse educatie per week. Voor reguliere peuters ligt deze maximumgrens op 6 uur per week.

Uit het **Collegevoorstel (2021)** blijkt dat doelgroepeuters gemiddeld 12,91 per week gebruik maakten van de voorzieningen in de periode 1 januari 2021 t/m 30 september 2021. Hiermee kan worden geconcludeerd dat aan de vooropgestelde afname van 960 uur niet voldaan wordt. Mogelijk is dit ook beïnvloed door Corona.

Tabel 5: Gemiddelde deelname en afname VVE

Datum	Gemiddelde afname doelgroep	Percentage gesubsidieerde uren	Gemiddelde afname regulier	Percentage gesubsidieerde uren
1 aug. 2020 t/m 31 dec 2021	13,74 uur	83%	5,64 uur	94%

⁶ <https://wetten.overheid.nl/BWBR0027961/2022-01-01#Artikel2>

1 januari 2021 t/m 30 september 2021	12,91 uur	81%	5,30 uur	88%
--------------------------------------	-----------	-----	----------	-----

Bron: Gemeente Maastricht (dd 21 december 2021)

Heroverwegingen indicatie

Herindicatie houdt in dat kinderen na 3 à 4 maanden peuteropvang alsnog een VVE indicatie kunnen krijgen, óf juist zonder VVE-indicatie verder kunnen omdat de indicering niet terecht bleek te zijn.

Uit de **focusgroep** met de professionals blijkt dat er ook scholen zijn die vinden dat kinderen soms juist wél een VVE-indicatie moeten hebben waarvoor dat niet het geval is wanneer ze instromen. Het aantal kinderen waarvoor dit zo is neemt steeds meer toe.

Tegelijkertijd wordt aangehaald dat er ook wel eens sprake is van over-indicering: Het komt voor dat de indicering te ruim is.

In de focusgroep werd duidelijk dat men een gehele herscreening van alle peuters te ingewikkeld (en te duur) zou vinden. Herindicatie behoort tot de mogelijkheden en zou bij kinderen waar duidelijke signalen zijn, kunnen worden toegepast.

3. Kwaliteit voorschoolse educatie (aanbod, programma, scholing, PBM'er)

Dit onderdeel richt zich op de kwaliteit van de voorschoolse educatie, op basis van de volgende vragen:

- Welke programma's worden gehanteerd bij de peuteropvang?
- Zijn de GGD inspecties in orde?
- Is het scholingsniveau op orde (taal, VVE, etc)?
- Is de pedagogisch beleidsmedewerker (PBM'er) gestart vanaf 1/1/2022?

3.1. VVE programma's peuteropvang

Periode 2016-2022

Volgens de **beleidsnota (2016)** werd Speelplezier gebruikt in alle voorschoolse voorzieningen in Maastricht. Dit was een verplichting vanuit beleid. Voor de voorscholen gold dat zij een gecertificeerd programma moesten gebruiken in aansluiting op de voorscholen, liefst Speelplezier. Of dit anno 2023 nog het geval is, valt niet uit de stukken af te leiden. In de **focusgroep** wordt aangegeven dat sommige locaties gekozen hebben voor een ander programma; de precieze aantallen zijn niet duidelijk (omdat niet iedereen de digitale vragenlijst heeft ingevuld).

GGD inspecties

Volgens het **LRK register**, waar de kwaliteitsoordelen van de inspectie worden getoond, is bij de meeste locaties de kwaliteit in orde. Soms wordt gevraagd om een bijstelling op basis van een aanwijzing, maar dit zijn meestal snel herstelbare aanwijzingen. De gemeente legt hiervoor jaarlijks verantwoording af aan het Rijk.

3.2. Start pedagogisch beleidsmedewerker VE vanaf 1-1-2022

Sinds januari 2022 zijn alle kindercentra die voorschoolse educatie aanbieden verplicht om een pedagogisch beleidsmedewerker (PBM'er) in de voorschoolse educatie te zetten. Het doel is de kwaliteit van de voorschoolse educatie op locatie te verhogen door de uitvoering van kwaliteits-verhogende beleidsmaatregelen en/of het coachen van pedagogisch medewerkers.

Stand van zaken 2023

Uit de **beleidsnota (2021)** blijkt dat de pedagogisch beleidsmedewerkers in Maastricht conform de landelijke richtlijnen worden ingezet. Hierbij mag de locatie het totaal aantal voorgeschreven uren (10 uur per doelgroepeuter per locatie per jaar) naar eigen inzicht inzetten zolang deze gericht is op het verbeteren van de kwaliteit van de beroepskrachten en het aanbod voor groepen met doelgroepkinderen. Wel wordt er aangegeven dat het

takenpakket van de aandachtsfunctionaris VVE en de coach VE deels overlappen. Het is dus zaak goed onderling af te stemmen tussen deze functionarissen.

De **professionals in de focusgroep** geven aan dat de pedagogisch beleidsmedewerkers (PBM) er zijn en goed functioneren. Het werkt goed voor bijvoorbeeld de signalering. Er zijn kortere lijnen, de PBM'er heeft een groot netwerk (communicatie). Het zijn allemaal mensen die uit de opvang zelf komen en zij zijn onderdeel van de eigen organisatie (niet ingehuurd); de taken zijn er voor een kind en voor de medewerker. Eén opvanghouder zet de coach ook in voor de zorgvraag van kinderen. De andere koppelt de inzet van de coach altijd aan ondersteuning van PM'er. De coach kan ook wel bij moeilijke gesprekken zitten.

De PBM'er is er nu ruim een jaar. Men ziet mensen zich ontwikkelen in hun functie (op het gebied van coaching; ze hebben hun draai meer gevonden), maar ook in de aansluiting met onderwijs; ze zijn er meer van bewust dat ze er voor de medewerkers zijn en niet voor de zorg.

3.3. Aandachtsfunctionarissen

Periode 2016-2022

In de **nota 2016** is het voornemen geformuleerd om een "aandachtsfunctionaris VVE" aan te stellen. Het advies luidt als volgt:

"De succesvolle samenwerking in de doorgaande lijn en de zorg zoals deze is gerealiseerd door de VVE-Zorgbruggers en IB-VVE-ers in de voor- en de vroegschool, wordt gecontinueerd. De rollen en taken van de huidige VVE-Zorgbrugger, IB-VVE-er en HBO-coach worden met elkaar verbonden tot één nieuwe taak: de aandachtsfunctionaris VVE, met een opleiding op HBO-niveau. Dit betekent zowel een functionaris binnen elke voorschool, als binnen elke vroegschool. Hierbij kan binnen een IKC besloten worden dat deze taak door één persoon wordt uitgevoerd.

Voor de realisering van de taakstelling van de functionaris VVE wordt de voorschool gefaciliteerd met middelen om op structurele basis een aandachtsfunctionaris VVE te kunnen aanstellen. Hierin zijn ook de uren coaching on the job meegenomen. Deze facilitering gebeurt op basis van 1 uur structureel per locatie (zie begroting). Daarnaast zal tijdelijk, ten behoeve van het vormgeven van de taakstelling aandachtsfunctionaris VVE, waaronder de doorgaande lijn, per kindcentrum voor de voorschool 1 uur en voor de vroegschool 2 uur worden gefaciliteerd.

Centrale taak is het begeleiden, ondersteunen en zo nodig coördineren:

- 1. bij het signaleren, diagnosticeren, plannen, uitvoeren en evalueren van de gewenste ondersteunings-behoefte bij VVE-geïndiceerde kinderen*
- 2. van de beheersmatige en inhoudelijke (onderlinge) samenwerking tussen de voor- en vroeg-school/scholen, waarbij centraal het vormgeven van de doorgaande lijn.*

Stand van zaken 2023

Uit het **Collegevoorstel (2021)** blijkt dat aandachtsfunctionarissen sinds 2016 onderdeel van VVE beleid van de gemeente zijn. Per locatie worden twee aandachtsfunctionarissen voor opvang en onderwijs ingezet met als doel om de doorgaande lijn te onderhouden en te versterken.

Uit de **subsidieregeling (2021)** blijkt dat er voor de aandachtsfunctionarissen aanvullende subsidie is: voor de voorschool wordt deze één uur per week, 52 weken per jaar gefinancierd. Voor de vroegschool gaat dat om twee uur per week voor 52 weken op jaarbasis. Opvallend is dat dit in 2016 als tijdelijke inzet benoemd is, maar blijkbaar nu structurele inzet geworden is.

Volgens diezelfde bron houdt de aandachtsfunctionaris zich aantoonbaar bezig met de verbinding van de voorschoolse educatie in de knooppunten en de bevordering van de samenwerking tussen kinderopvang en het primair onderwijs. Met name de overgang en overdracht van voor- naar vroegschool is een aandachtsgebied. Het takenpakket van de aandachtsfunctionaris is hetzelfde gebleven. Belasting van de aandachtsfunctionaris kan verschillen; dat is afhankelijk van de groepen (zwaarte).

Een vraag was hoe de aandachtsfunctionaris de aandacht verdeelt tussen VVE en zorg. Volgens de professionals in de **focusgroep** ligt het accent bij de aandachtsfunctionaris op de ve, minder op de zorg, maar het gaat wel om een combinatie. De zorg is niet specifiek een aandachtspunt; vaak wordt dan de locatiemanager ingeschakeld (MIK). Er wordt dan met andere deskundige partijen gekeken wat een goede stap voor het kind kan zijn.

Met de komst van de pedagogisch beleidsmedewerker (PBM'er) met ingang van 2022, is het nodig om de taken en inzet van de aandachtsfunctionaris goed af te stemmen op de inzet van de PBM'er. Er kan overlap zijn, maar ook versterking door gezamenlijke inzet. Het kan zijn dat het niet duidelijk is wie welke taken oppakt. De rol van de aandachtsfunctionaris wordt in de praktijk vervuld door de pedagogisch beleidsmedewerker en een IB'er van de onderbouw. Maar bij één opvanghouder is de functie van aandachtsfunctionaris juist weer niet gekoppeld aan de PBM'er. Dat zijn aparte personen. De manier waarop beide functies zijn ingezet verschilt dus tussen organisaties in de gemeente.

3.4. Pedagogisch Educatief Raamplan (PER)

Periode 2016-2022

In de **beleidsnota (2016)** is het advies geformuleerd om per locatie een pedagogisch Educatief Raamplan op te stellen:

“Op 1-8-2017 zijn er concrete ‘Pedagogisch Educatieve Raamplannen’ tussen alle voor- en vroegscholen. Dit betekent dat de voor- en vroegscholen tot deze datum de tijd hebben vorm te geven aan de samenstelling van een ‘Pedagogisch Educatief Raamplan’, ondersteund door een gemeentelijk vastgesteld format...”

“Het is een uiting van een goede samenwerking tussen de partners binnen het IKC of IKC in wording, gericht op een pedagogische en inhoudelijke doorgaande lijn. Het ‘Pedagogisch Educatief Raamplan’ een belangrijk winstpunt, maar ook een wezenlijke verplichting voor voor- en vroegscholen gezamenlijk. Afspraken dienen vastgelegd te worden in een actueel ‘Pedagogisch Educatief Raamplan’”.

Het betreft een gemeenschappelijk plan per locatie, waarin de afspraken over de doorgaande lijn voor 2-6 jaar worden vastgelegd. Zowel de pedagogisch beleidsmedewerker als de aandachtsfunctionaris vullen het Pedagogisch Educatief Raamplan (PER) in en stellen dat jaarlijks bij.

Stand van zaken 2023

Op alle locaties is een PER opgesteld en aangevuld met locatiegeboden afspraken. De **professionals in de focusgroep** zijn zeer positief over de extra uren (aandachtsfunctionaris) en de PER in de samenwerking tussen opvang en onderwijs. Het ondersteunt de borging en ook de emancipatie van de kinderopvang. De PER wordt ervaren als een fijne leidraad. Het helpt het goede gesprek te voeren en het wordt niet gezien als een papieren tijger omdat het ook door de GGD wordt beoordeeld. De PER is vergelijkbaar met een schoolplan. Bij de introductie van de PER is goed gekeken naar de omvang en doelmatigheid en het is samen met de betrokkenen ontwikkeld. Dit heeft bijgedragen aan een breed draagvlak.

Voorbeeld inhoudsopgave Pedagogisch Educatief Raamplan

1. *Pedagogisch educatieve samenwerking*
  - 1.1 Gezamenlijke visie op het pedagogisch klimaat en educatief handelen
  - 1.2 Gezamenlijke visie op de samenwerking als professionals
  - 1.3 Gezamenlijke visie op de samenwerking met ketenpartners
  - 1.4 De doorgaande lijn
  - 1.5 Pedagogisch Educatief Raamplan (PER) secundaire relaties

2. *Ondersteuning in en om het kindcentrum*
  - 2.1 Gezamenlijke visie op ondersteuning
  - 2.2 Ondersteuning op de voor- en de vroegschool
  - 2.3 Inrichting ondersteuningsniveaus voor kinderen van 0 - 6 jaar
  - 2.4 Interprofessionele samenwerking: knooppuntoverleg
  - 2.5 Kwaliteitsstandaard

3. *Ouderbeleid*
  - 3.1 Gezamenlijke visie op de samenwerking met ouders
  - 3.2 Analyse van de ouderpopulatie
  - 3.3 Informeren ouders
  - 3.4 De intake-procedure (voorschool)
  - 3.5 Stimuleren van ontwikkeling stimulerende activiteiten thuis
  - 3.6 Participatie van ouders tijdens activiteiten
  - 3.7 Informatie over de ontwikkeling van het kind
  - 3.8 Rekening houden met de thuistaal

4. *Bijlagen*
  - 4.1 Evaluatie PER, Zorgondersteuning en Ouderbeleid
  - 4.2 Jaarplan PER, Zorgondersteuning en Ouderbeleid
  - 4.3 Overdrachtsformulier VVE
  - 4.4 Protocol 'Overdrachtsformulier voorschoolse naar vroegschoolse educatie (VVE)' Maastricht
  - 4.5 Knooppunt basisondersteuning en zorgondersteuning

Naast de gemeenschappelijke afspraken over samenwerking zijn ook de bijlagen met de stedelijke afspraken van belang. Zo staan alle afspraken per locatie bij elkaar.

4. Doorgaande lijn (warme overdracht, en inhoudelijke samenwerking)

Dit onderdeel richt zich op de doorgaande lijn tussen peuteropvang en basisschool. We kijken bijvoorbeeld naar vragen als:

- Is er sprake van een doorgaande lijn voor – vroegschool?
- Is er een procedure voor de VVE kinderen ?
- Is er warme (lauwe en koude) overdracht?
- Is er samenwerking in het observatiesysteem?
- Is er samenwerking op thema's?
- Is de peuteropvang gekoppeld aan de school?

Doorgaande lijn voor- vroegschool / procedure / overdracht

Periode 2016-2022

De **beleidsnota (2016)** schetst de 'stadsbrede doorgaande lijn' die in Maastricht ingevoerd werd. De rode draad hierin wordt gevormd door de 'Zorgbrug-VVE' die leidt tot een gezamenlijke inzet van personeel uit de voor- en vroegschool.

Zowel JGZ als alle kinderopvanglocaties en scholen in deze velden ondernemen specifieke acties. Stadsbreed werden de volgende afspraken vastgelegd:

- Elke kinderopvang en (speciale) basisschool heeft een **zorgbrug HBO medewerker**.
- Elk kwartaal vindt er een **zorgbrugplus overleg** plaats. Hieraan neemt altijd de Interne Begeleider van de school deel. Zo staan alle gezamenlijke kinderen van 2-8 jaar op de agenda. Op deze manier worden alle leerlingen gedurende een periode van 6 jaar gezamenlijk gemonitord. De leden van de zorgbrug zijn verantwoordelijk voor de agenda. Centraal staat de ontwikkeling van de doelgroep leerlingen VVE. De volgende vragen staan centraal: Halen we de gewenste resultaten? Wat hebben we extra in te zetten?
- Bij de doorstroom van voorschool naar vroegschool wordt gewerkt met een universeel **overdrachtsformulier** op basis van het kindvolgsysteem. Hierbij gebruiken we in alle gevallen door alle voorschoolse partners hetzelfde stedelijk vastgestelde overdrachtsformulier. Het overdrachtsformulier wordt besproken met de ontvangende leerkracht van de nieuwe school. Hiervoor wordt een gesprek georganiseerd tussen de leerkracht (en/of interne begeleider) van de nieuwe school, de overdragende medewerker van de kinderopvang en/of peuterspeelzaal (en/of de functionaris zorgbrug) én de ouder(s). Afhankelijk van de koppeling met de basisschool zal het KDV wel/niet deel kunnen nemen aan dit gesprek. In het geval van een doelgroep kind is het aan te bevelen om een persoonlijk gesprek te voeren.
- Er vindt een **bezoek** plaats van de peuter en de pedagogisch medewerker aan de leerkracht van groep 1 waar de leerling geplaatst zal worden (of omgekeerd).
- Er vindt een **terugkoppelingsgesprek** plaats tijdens zorgteam zorgbrug

Er wordt op thema's afgestemd tussen opvang en basisschool (bijvoorbeeld jaargetijden). Soms verschillen de programma's, maar ook de globale thema's kan men op elkaar afstemmen. Er zijn ook gemeenschappelijke activiteiten op plekken waar dat mogelijk is (bijvoorbeeld vieringen, thema starten of afsluiten, peuter –kleuter vierdaagse).

Stand van zaken 2023

De zorgbrug HBO medewerker wordt nu 'aandachtsfunctionaris' genoemd. In het contact tussen de voorschool en de basisschool zijn er twee aandachtsfunctionarissen. Hiertoe wordt subsidie beschikbaar: één functionaris werkt voor de voorschool (gesubsidieerd voor 1 uur per week, 52 weken) en één voor de vroegschool (gesubsidieerd voor 2 uur per week, 52 weken). Zij werken regelmatig samen om vorm te geven aan de volgende elementen:

- de afstemming in zorg en programma,
- ondersteuning van toetsen / monitoren ontwikkelingen kinderen,
- afstemming van oudercontacten en ouderbetrokkenheid (ouderbeleid) en
- warme overdracht

Het zorgbrugpluoverleg dat genoemd werd in de **beleidsnota** (2016) heet volgens de deelnemers van de **focusgroep** intussen *knooppunt* overleg. Dit knooppuntinitiatief is Zuid-Limburg breed uitgerold. Naast het knooppunt is er ook nog een overleg tussen JGZ en voorschool (eens in de zes weken). Het Knooppunt is een casuoverleg waar het ook over collectieve preventie gaat.

Het overdrachtsdocument wordt nog steeds gebruikt bij de overgang van de peuter van voor naar vroegschool. In de **focusgroep met de professionals** wordt aangegeven dat de definitie van warme en koude overdracht soms nog wel verschillend kan zijn. Warm betekent 'we zien elkaar', maar kan soms ook telefonisch (soms zijn planning, tijd en gelegenheid een knelpunt). In het Pedagogisch Educatief Raamplan (PER) wordt aangegeven dat het inrichten van een warme overdracht verplicht en noodzakelijk is voor elk kind met een VVE-indicatie. Hoewel dit wel staat opgenomen als een activiteit in de stukken, is er volgens de deelnemers geen sprake van een standaard terugkoppeling van de scholen naar de kinderopvang (na drie maanden). Er zijn wel gesprekken tussen de pedagogisch medewerker en IB'er. Maar dat is niet standaard voor elk kind: Er wordt enkel teruggekoppeld over situaties/zaken die anders zijn gelopen dan verwacht. De voorschool geeft aan dat de terugkoppeling hen helpt om te ervaren wat een school belangrijk vindt in de samenwerking. Daarom zou ook van meerwaarde kunnen zijn als er standaard terugkoppeling plaats vindt.

In de **focusgroepen met de professionals** wordt ook aangegeven dat er veel verschillende observatiesystemen worden gehanteerd (bijvoorbeeld KIJK en Groeiwijzer). Er wordt overgedragen via het overdrachtsformulier. Sommige scholen gebruiken ook wel Groeiwijzer. Het harmoniseren is ingewikkeld omdat de opvang met veel scholen en systemen te maken heeft. Dat ziet men niet als wenselijk, maar als een gegeven. Technisch is het niet mogelijk om gegevens vanuit de Groeiwijzer vanuit kinderopvang over te zetten naar de Groeiwijzer van de school.

De deelnemers van de **focusgroep** geven aan dat er soms sprake is van afstemming op thema's. Dit is vooral het geval voor kinderopvangorganisaties en scholen die in hetzelfde gebouw gehuisvest zijn.

5. Vroegschoolse educatie

Dit onderdeel belicht de vroegschoolse educatie, de VVE op de basisscholen in Maastricht. De volgende vragen vormen een leidraad hierin:

- Weten de basisscholen welke kinderen een VVE indicatie hebben
- Wordt daar wat mee gedaan?
- Welk VVE programma wordt gebruikt?
- Werkt de school mee aan de overdracht?
- Is er terugkoppeling vanuit de school naar de opvang?

VVE-indicatie, VVE programma

Periode 2016-2022

In de **beleidsnota (2016)** staat dat er voor kinderen met ve-indicatie binnen drie maanden na de instroom een eerste gesprek plaats vindt over de voortgang van het kind in de basisschool. Bevindingen van de ontvangende leerkracht, de ontwikkeling van de kleuter, de taalontwikkeling en toekomstige aandachtspunten worden besproken in dit overleg. Een oudergesprek-formulier vormt hierbij een leidraad.

Bijkomend wordt na een jaar de ontwikkeling op taal en rekenen van de kleuter besproken in de zorgbrug. Het doel hiervan is om de medewerkers van de voorschoolse locaties goed op de hoogte te houden over de ontwikkeling van de kinderen en is er de gelegenheid voor feedback naar elkaar. Voor kinderen van groep 2 en groep 3 wordt er een toetsanalyse uitgevoerd om de vaardigheidsgroei van de kleuter te beoordelen en te vergelijken met de prestaties van de niet-geïndiceerde kleuters.

Stand van zaken 2023

De **professionals in de focusgroep** geven aan dat alle scholen wel kinderen hebben met een VVE-indicatie.

Er vindt echter geen standaard terugkoppeling plaats vanuit de scholen naar de kinderopvang (na drie maanden). Er zijn wel gesprekken tussen de pedagogisch medewerker en IBer. Maar niet standaard. Situaties die anders zijn dan verwacht, worden teruggekoppeld. Door de terugkoppeling kun je ook ervaren wat de school belangrijk vindt.

Overdracht

Dit onderwerp staat beschreven bij het onderwerp 'Doorgaande lijn'.

Ouders

Volgens de deelnemers van de **focusgroep** weten ook ouders soms niet of de kinderen VVE hebben; er zijn ook ouders die niet met het kind naar het consultatiebureau zijn geweest (door corona). 'Landelijk is dit zo voor 4-5% van de ouders, in Maastricht is het ongeveer hetzelfde niveau.'

Taalactiviteiten primair onderwijs

In de **begroting (2023)** staat een post TPO (Taalactiviteiten primair onderwijs). Hiervoor kunnen scholen taal activiteiten in de school organiseren. Bijvoorbeeld inzetten van extra

personeel (onderwijsassistent) en taalonderwijs. In de **focusgroep** wordt door een vertegenwoordiger van één van de schoolbesturen opgemerkt dat het aanvragen van deze middelen onevenredig veel tijd en ook extra kosten (voor het verzorgen van een accountantsverklaring) vraagt, in verhouding tot de hoogte van het subsidiebedrag.

6. Resultaatafspraken

Dit onderdeel richt zich op resultaatafspraken tussen de partijen die bij de uitvoering van de VVE zijn betrokken: de peuteropvang, de JGZ, de gemeente en de basisscholen. Het gaat hier om vragen als:

- Zijn er resultaatafspraken geformuleerd?
- Zijn deze vastgelegd en door iedereen onderschreven (bijvoorbeeld in een convenant)?

Wat zijn resultaatafspraken?

Resultaatafspraken zijn onderdeel van het onderwijsachterstandenbeleid. Het zijn afspraken tussen gemeente en schoolbesturen (en eventueel kinderopvangorganisaties) over de resultaten die zij met de (voor- en) vroegschool willen behalen.

De resultaatafspraken zijn bedoeld om antwoord te geven op de vraag in hoeverre er in de voor- en vroegschoolse periode ontwikkelingsresultaten worden behaald bij de kinderen: worden eventuele achterstanden ingehaald?

Het maken van resultaatafspraken is wettelijk verplicht voor de vroegschoolse educatie (kleuters) en daarop wordt toegezien door de Inspectie van het Onderwijs. Resultaatafspraken zijn niet verplicht voor de voorschoolse educatie (peuters). Toch zien we vaak dat de voorschoolse partners ook bij het maken van resultaatafspraken worden betrokken. VVE wordt als een gezamenlijke inspanning van voor- en vroegschool gezien. Het behalen van resultaten bij de kleuters is immers voor een groot deel afhankelijk van het bereik van de doelgroep en van de kwaliteit van het aanbod in de voorschoolse periode.

De vraag naar resultaatafspraken was onderdeel van een digitale vragenlijst. In het aansluitende **focusgesprek** met de professionals werd duidelijk dat niet iedereen op de hoogte is van de resultaatafspraken. De resultaatafspraken zijn vastgesteld in 2020. De voorwaarden voor de resultaatafspraken zijn algemeen. De resultaatafspraken van Maastricht bevatten vier ontwikkeldomeinen en meetbare afspraken.

Inhoudelijk beantwoorden deze resultaatafspraken ook aan de vorm.

In het **focusgesprek** werd duidelijk dat men op de locaties onvoldoende op de hoogte is van het bestaan van de resultaatafspraken, terwijl dit op de 'hoofdkantoren' wel het geval is. Resultaatafspraken en procesafspraken worden daarbij soms verward. Het is niet voor alle locaties duidelijk wat de gemeentelijke VVE-resultaatafspraken inhouden, terwijl deze wel ondertekend zijn door de organisaties die VVE uitvoeren.

De voortgang van de groei van zowel peuters als kleuters wordt gemonitord op vier ontwikkelgebieden (taal, rekenen, motoriek en sociaal-emotionele ontwikkeling). De monitoring gebeurt aan de hand van een gemeentelijk monitoringsysteem voor zowel voorschool als vroegschool. Concreet streeft Maastricht de volgende resultaten na:

Resultaatafspraken VVE gemeenten Maastricht-Heuvelland met partners voorschool en vroegschool

Voorschool

“De resultaten op de 4 ontwikkelingsgebieden van de reguliere peuters komen niet onder de voor hun leeftijd geldende ontwikkelingsnorm gedurende de voorschool.”

“De achterstand op de 4 ontwikkelingsgebieden van de doelgroeppeuters zijn gedurende de voorschool tenminste verbeterd ten opzichte van het startmoment/eerste meetmoment op de voorschool. Als er geen sprake is van achterstand, komt de peuter niet onder de voor hun leeftijd geldende ontwikkelingsnorm gedurende de voorschool.”

Vroegschool

“De resultaten op de 4 ontwikkelingsgebieden van de reguliere kleuters komen niet onder de voor hun leeftijd geldende ontwikkelingsnorm gedurende de vroegschool.”

“De achterstand op de 4 ontwikkelingsgebieden van de doelgroepkleuters zijn bij het begin van groep 3 tenminste verbeterd t.o.v. de start van de vroegschool (overdrachtsformulier) of eerste meetmoment. Als er geen sprake is van achterstand, komt de kleuter niet onder de voor hun leeftijd geldende ontwikkelingsnorm gedurende de vroegschool.”

“De (cito) toets (spelling, technisch lezen, rekenen en sociaal-emotionele ontwikkeling) in groep 3 geeft aan dat 75% van de doelgroepkleuters minimaal een voldoende scoort voor de voor hun leeftijd geldende ontwikkelingsnorm.”

“De (cito) toets (spelling, technisch lezen, rekenen en sociaal-emotionele ontwikkeling) in groep 3 geeft aan dat 90% van de reguliere kleuters minimaal een voldoende scoort voor de voor hun leeftijd geldende ontwikkelingsnorm.”

Wanneer deze resultaten niet behaald worden, gaat de gemeente in dialoog met de opvang over oorzaken en eventuele aanpassingen die nodig zijn in de inzet op de uitvoering van VVE.

Alle voorscholen werken met een volgsysteem en observatie en alle kinderen worden daarin gevolgd. Eigenlijk zijn de afspraken niet anders dan wat ze al deden. Men ziet het als een formalisering van ontwikkelingen die al gaande zijn. De nieuwe gegevens moeten alleen in het nieuwe systeem ingevoerd worden. Dat zou ondersteund moeten worden door een stukje tekst en uitleg.

7. Ondersteuning van de VVE-uitvoering door andere partijen binnen de gemeente

Dit onderdeel richt zich op vormen van onderwijsachterstandenbeleid buiten het onderwijs, zoals bijvoorbeeld door middel van samenwerking met de bibliotheek. Het gaat dan om de vraag of er aandacht is voor aspecten van taalbeleid via de bibliotheek, zoals (voor)leesbevordering, mediaopvoeding (voor jonge kinderen en hun ouders/verzorgers), ouderbetrokkenheid, bij taalontwikkeling van jonge kinderen binnen de gezinsaanpak laaggeletterdheid (zoals het Taalhuis) en binnen programma's zoals de VoorleesExpress, Taal & Tablets, enz., waarbij ouders worden uitgenodigd om te werken aan hun eigen taalvaardigheid om de cyclus van laaggeletterdheid in het gezin te doorbreken. Vragen die daarbij horen zijn natuurlijk: hoe worden die programma's en activiteiten uitgevoerd en is er zicht op monitoring.

Dit onderwerp is geen onderdeel van eerder geformuleerd beleid.

Stand van zaken 2023

In de *focusgroep* met de professionals werd duidelijk dat de relatie met bibliotheek wisselend is. Er zijn wel momenten dat de kinderopvang naar de bibliotheek gaat (op kleine schaal). Over het algemeen concludeert men: de Bibliotheek heeft wel activiteiten, maar niet samen met de peuteropvang of in het kader van de VVE. In de tweede focusgroep werd ook aangegeven dat er in het verleden veel is bezuinigd op de bibliotheek en dat de relatie met de bibliotheek daardoor wellicht is belemmerd. Op sommige scholen is er wel wat meer samenwerking met de bibliotheek (er zijn ook locaties met een bibliotheek op school); in bepaalde wijken wordt dat meer gedaan.

Ook bij de *bibliotheek Maastricht* is gevraagd of er projecten of programma's zijn voor taalstimulering en leesbevordering bij kinderopvang (VVE) of scholen (OAB). Dat bleek niet het geval te zijn. Men gaf aan dat er veel was bezuinigd op de bibliotheek. Er zijn wel 8 'Bibliotheek op school' punten (dBOS) en 2 dBOS mini's. Voor de komende periode ziet de bibliotheek Maastricht de betrokkenheid bij taalstimulering en leesbevordering wel als een opgave.

Vanuit het Nationaal programma Onderwijs wordt vanaf 2022 (tot en met 31 juli 2025) extra geïnvesteerd in lezen. Er wordt voor alle basisschool budget beschikbaar gesteld voor het aanschaffen van boeken en er is geïnvesteerd in de opstart van taalklassen, die toegankelijk zijn voor kinderen die niet of nauwelijks de Nederlandse taal beheersen.

8. Ouderbetrokkenheid

In dit onderdeel kijken we naar het aspect ouderbetrokkenheid.

- Is er apart ouderbetrokkenheidsbeleid, of is dat onderdeel van het VVE-programma?
- Is er een speciaal programma?
- Hoe is het ouderbetrokkenheidsbeleid ingericht?

Ieder VVE-programma heeft een vaste oudercomponent, waarin gestuurd wordt op ouderbetrokkenheid. Een gemeente kan ook nog aanvullende ouderactiviteiten stimuleren, bijvoorbeeld op groepsniveau, meer gericht op oudereducatie. Aanvullende ouderactiviteiten zijn niet verplicht. Maar ouderbetrokkenheid is wel een effectief instrument voor achterstand.

Periode 2016-2022

“Ouderbetrokkenheid” is niet als thema opgenomen in eerder beleid. In de **beleidsnota (2016)** wordt volstaan met de verwijzing naar de inspectie-eisen van de onderwijsinspectie. Voor de samenwerking tussen voor- en vroegschool zijn deze als volgt geformuleerd:

F6: De manier van omgaan met ouders wordt afgestemd. De koppels stemmen de activiteiten gericht op ouders af. Afspraken zijn vastgelegd en worden regelmatig geëvalueerd. Partners worden hierover geïnformeerd en sluiten aan waar mogelijk b.v. bij een gezamenlijke ouderavond, gezamenlijke nieuwsbrief, deskundigheidsbevordering.

De onderwijsinspectie stelt de volgende eisen:

- Er is gericht VVE-ouderbeleid
- Ouders zijn vooraf adequaat geïnformeerd
- Eisen aan de intake
- Ouders worden gestimuleerd om thuis ontwikkelingsstimulerende activiteiten te doen
- Ouders participeren in VVE-activiteiten in de voorschool
- Ouders worden regelmatig geïnformeerd over de ontwikkeling van hun kind
- Er wordt rekening gehouden met de thuistaal

Stand van zaken 2023

In de **focusgroep** met de professionals bleek dat de meeste ouderactiviteiten worden gedaan vanuit de vaste oudercomponent van het VVE-programma. In het takenpakket van de aandachtsfunctionaris is opgenomen dat deze zich ook bezighoudt met afstemming van oudercontacten en ouderbetrokkenheid (ouderbeleid).

Naast de oudercomponent van de VVE wordt er meer gedaan. Er zijn aanvullende activiteiten, maar deze verschillen per organisatie. Er ligt geen gemeenschappelijke gemeentelijke afspraak aan ten grondslag. Er wordt ook geen gebruik gemaakt van andere aanbieders voor een ouderbetrokkenheidsprogramma zoals bibliotheek of welzijn.

Volgens de professionals lukt het niet altijd de ouders te betrekken.

De activiteiten die worden aangeboden zijn heel verschillend. Het liefst speelt men in op de vragen en noden van de ouders.

Wat weten we over de relatie tussen ouderbetrokkenheid en leerresultaten van leerlingen?

Samenwerking tussen ouders en school bestaat in verschillende vormen. Niet alle vormen van ouderbetrokkenheid zijn even effectief. Zo kunnen we meer verwachten van ouderbetrokkenheid thuis (samen lezen, praten over school) dan van ouderbetrokkenheid op school (ouderparticipatie). Effecten van ouderbetrokkenheid zijn groter naarmate de sociale status van ouders lager is. Daarbij is het wel een voorwaarde dat de school deze ouders als serieuze gesprekspartners ziet. De relatie tussen ouderbetrokkenheid en leerresultaten is complex en is onder meer afhankelijk van de leeftijd en de sociaal-culturele achtergrond van kinderen. Niet alleen feitelijke samenwerking, maar ook de houding en verwachtingen van leraren doen ertoe. Ouders met een laag opleidingsniveau voelen zich meer betrokken dan veel leraren denken.

Bron: Kennisrotonde: <https://www.kennisrotonde.nl/vraag-en-antwoord/ouderbetrokkenheid-en-leerresultaten-van-leerlingen>

De professionals in de **focusgroep** geven ook aan dat de corona periode wel belemmerend is geweest voor de ouderbetrokkenheid. Het gevoel is dat men nog maar net uit de mindset van de lockdowns is. De ouders werden in die periode buiten de deur gehouden.

Steeds meer ouders geven aan dat men thuis niet wil oefenen met de kinderen (men vult de ouderbetrokkenheid niet in). Bij sommige scholen moeten ouders zich conformeren aan het huiswerkbeleid. Er worden duidelijke afspraken gemaakt. De coronaperiode heeft wel een duidelijke invloed gehad. Men signaleert dat kinderen minder spelen met elkaar. Als het gaat om ouderbetrokkenheid dan interpreteren ouders het verplichtende karakter van de school ook anders (kinderopvang is een dienst en naar school gaan is verplicht).

9. Samenwerking met zorg en andere maatschappelijke partners

In dit onderdeel kijken we naar de samenwerking met andere maatschappelijke partners.

Vragen die hierbij horen zijn:

- Is er sprake van samenwerking met andere (zorg) partners
- Hoe ziet deze samenwerking eruit?
- Met welke instellingen wordt samengewerkt? (bibliotheek, samenwerkingsverband, logopedie, orthopedagoog)

Periode 2016-2022

De samenwerking tussen voorschool en JGZ vraagt verdere verdieping en onderlinge afstemming. Er wordt voorgesteld om meerdere contactmomenten te organiseren tussen voorschool en jeugdverpleegkundige, zodat er vat gehouden kan worden op geïndiceerde kinderen.

Ook wordt de verbinding met het samenwerkingsverband Passend Onderwijs Maastricht-Heuvelland benoemd. Er moet een goede afstemming gerealiseerd worden voor de kinderen met een VVE-indicatie, om zo de ondersteuningsbehoefte en plaatsingsafspraken goed op elkaar af te stemmen en te verbinden. Er wordt gesteld dat VVE niet los kan worden gezien van Passend Onderwijs. Tevens wordt gesteld dat het van groot belang is om de relaties te leggen en te hebben met de instellingen, die ook ouders verbinden aan de zorg om het kind. Er is voor alle voorscholen een basisvoorziening logopedische ondersteuning mogelijk.

Stand van zaken 2023

De professionals in de **focusgroep** geven aan dat er wordt samengewerkt met verschillende maatschappelijke partijen

- Logopedie
- De Jeugdgezondheidszorg
- Het Samenwerkingsverband; want de kinderopvang zit bij de knooppunten (teams waar kinderen met ondersteuningsbehoefte worden besproken),
- Leerplicht, door onderwijs ingezet vanuit de ervaring dat (doelgroep)ouders de jonge kinderen makkelijk thuis houden.
- De relatie met bibliotheek is wisselend / de kinderopvang gaat daarheen (op kleine schaal); Bibliotheek heeft wel activiteiten, maar niet samen met de peuteropvang.
- Maatschappelijk werk / zorgpartijen
- Maastricht sport / peutergym / JOGG / armoede
- Een van de opvangorganisaties is onderdeel van Welzijn. Daardoor is er intern veel aandacht voor professionalisering rond de meldcode.
- Opvoedingsondersteuning bij maatschappelijk werk

Op basis van het **focusgesprek** met de professionals lijkt het er op dat er met verschillende partijen wordt samengewerkt, maar minder met de bibliotheek. Ook op basis van de digitale vragenlijst springt de logopedie er uit als een van de partijen waar het meeste mee wordt samengewerkt. De knooppunt-overleggen worden als zeer waardevol gezien.

De onderlinge samenwerking tussen de VVE-partners gemeentebreed wordt als zeer positief gewaardeerd, wat een mooie basis is voor ontwikkeling en borging van een sterke VVE-uitvoering.

10. Samenwerking, coördinatie en overlegstructuur

In dit onderdeel kijken we naar de overlegstructuur, de samenwerking en de coördinatie rond VVE. Vragen die hierbij spelen zijn onder meer:

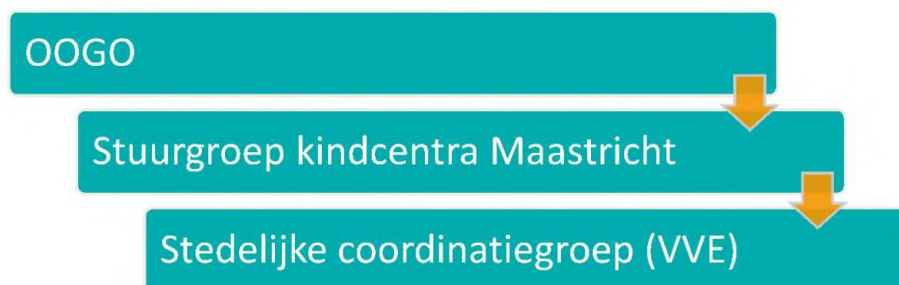
- Is er een vorm van overleg (werkgroep) en hoe vaak komt die bijeen?
- Hoe is de samenstelling en deelname?
- Is er een coördinator?
- Is er een resultaatgerichte cultuur?
- Is er sprake van een jaarlijkse rapportage?
- Zijn de verrichtingen van de VVE werkgroep gekoppeld aan de LEA?

Voor de VVE in Maastricht is er een stedelijke coördinatiegroep. Hierin worden de onderwerpen besproken zoals opgenomen in vastgestelde OAB-beleid. Deze bestaat uit de gemeente, de GGD en vertegenwoordigers vanuit opvang en onderwijs. Het idee is om de zorg ook meer aan te laten sluiten. Deze groep komt 6 a 7 keer per jaar bij elkaar. Er zijn ongeveer 15 deelnemers. De gemeente heeft de regie van deze stedelijke coördinatiegroep. De deelname aan de groep is goed: er is een vaste groep. Er worden vooral operationele zaken besproken. Volgens de professionals in de focusgroep is de sfeer goed ondanks verschillende belangen en hantering van regelgeving en wisseling van personen. Tegelijkertijd benoemt men de sfeer in de groep als “in ontwikkeling”. Toch worden er ook allerlei productafspraken en resultaatgerichtheid tot stand gebracht. Men is niet bang om het met elkaar oneens te zijn. Men is kritisch en men wil graag het goede doen voor de stad.

‘Boven’ de stedelijke coördinatiegroep hangt de stuurgroep kindcentra Maastricht. Dit is een bestuurlijk overleg en vergadert twee keer per jaar.

Naast deze twee overleggen is er ook nog een LEA, dat ondergebracht is in het OOGO. De ordening ziet er dus als volgt uit:

Figuur 3: Samenwerkingsstructuur

11. Monitoring en evaluatie

Dit onderdeel richt zich op monitoring en evaluatie. De vragen zijn onder meer:

- Is er een beleidsnota VVE met duidelijke (meetbare) doelen?
- Is er jaarlijks een monitor rapportage?
- Staan daar de goede dingen in?
- Is er eens in de vier jaar een evaluatie?

Periode 2016-2022

Het beleid voor de voor- en vroegschoolse educatie is voor een belangrijk deel gebaseerd op een nota van 2016. In deze nota is uitgebreid beschreven wat de kenmerken van het beleid zijn. Maar deze nota is al 7 jaar oud. In de tussentijd zijn op onderwerpen wel stukken verschenen, zoals de uitvoeringsagenda.

Stand van zaken 2023

Verschillende beleidsdocumenten geven inzicht in de huidige invulling van het onderwijsachterstandenbeleid in de gemeente Maastricht. Het is voor de deelnemers van de **focusgroep** niet altijd duidelijk wat de samenhang en relevantie is van de verschillende documenten in relatie tot de VVE-uitvoering.

In het document **Pedagogisch Educatief Raamwerk (PER)** komen beleidsuitgangspunten terug. Uit de gesprekken met de **focusgroep** blijkt dat bij de 'echte IKC's', daar waar de opvang en de school onder één dak zitten, de PER meer leeft. Dit is in mindere mate het geval bij scholen waar de opvang in de buurt zit of los van de school staat. De praktijk hiervan is dus heel verschillend.

De Stedelijke coördinatiegroep is wel betrokken geweest bij opstelling van het document. Een gemiddelde directeur of IBER weet wel van het bestaan maar de naleving van de doelstellingen komt niet terug in het Lokaal educatief overleg.

In 2022 heeft de gemeente Maastricht zich aangesloten bij de **Peutermonitor** van Innovatie nul13. De gemeente maakt gebruik van twee modules.

- De peutermonitor
- De VVE-resultatenmonitor

In de Peutermonitor worden de volgende onderdelen in kaart gebracht:

Onderdeel	Frequentie	Welke partijen leveren data
1 Kinderen met en zonder een VVE-indicatie	4x per jaar	Gemeente, jgz en kinderopvang
2 Bereik en non-bereik peuters met en zonder VVE-indicatie	4 x per jaar	Gemeente, jgz en kinderopvang
3 Redenen van non-bereik doelgroep peuters	4 x per jaar	Jgz
4 Resultaten op de vier ontwikkelingsgebieden	2 x per jaar	Kinderopvang en onderwijs
5 Afgenomen uren per kind	4 x per jaar	Kinderopvang
6 Kindplaatsen per locatie, wijk en gemeente	Minimaal 4 x per jaar en tussendoor wanneer vanuit het Landelijk Register Kinderopvang (LRK) een update is gedaan.	Landelijk Register Kinderopvang: Innovatie nul13
7 Kinderen met en zonder VVE-indicatie dat met doorgaande lijn (warme overdracht, knooppunt) van voor naar vroegschool gaat	1 x per jaar	Kinderopvang en onderwijs
8 Ouderbetrokkenheid	1 x per jaar	Kinderopvang en onderwijs

12. Financiële dekking OAB

In deze paragraaf gaan we in op de manier waarop VVE en eventuele andere activiteiten onder de GOAB-noemer gefinancierd (kunnen) worden.

De huidige cijfers

De gemeente Maastricht draagt via het onderwijsachterstandenbeleid (OAB) bij aan het bieden van kansen aan kinderen. De begroting is echter niet sluitend; er wordt meer geld aan OAB-activiteiten, specifiek aan voorschoolse educatie (VE), uitgegeven dan de gemeente hiervoor vanuit het Rijk ontvangt. De gemeente Maastricht heeft dit de afgelopen beleidsperiode aangevuld met eigen gemeentelijke middelen. We zetten in de tabellen hieronder de huidige cijfers op een rij.

Tabel 6: Kerngegevens

OAB-budget in 2022	€ 3.426.516
OAB budget in 2023 (voorlopige beschikking)	€ 3.354.413
Asschermiddelen 2023	€ 181.552 ⁷
Totaal middelen 2023	€ 3.535.965⁸
Aantal VVE peuters van 30-48 mnd die gebruik maken van ve volgens peutermonitor in 2022	382
Aantal VVE peuters van 30-48 mnd die een ve-indicatie hebben volgens JGZ in 2022	485
Aantal VVE peuters van 30-48 mnd volgens CBS in 2020	200 (17%)
Aantal VVE peuters van 30-48 mnd volgens CBS in 2021	210 (18%)
Aantal daadwerkelijk toegeleide peuters volgens JGZ:	425

Tabel 7: Verdeling OAB-budget begroting 2023

JGZ indicatiestelling en toeleiding	€83.100
VVE-monitor	€70.000
Kindgebonden subsidie	€2.562.893
Locatiegebonden subsidie	€1.012.328 (incl. €142.792 voor vroegscholen)
TPO voor vroegscholen ⁹	€200.000
Totaal	€3.928.321

Subsidiëring van de uurprijs per peuter (kindgebondenbudget)

Ouders waarvan de kinderen deelnemen aan voorschoolse voorzieningen kunnen ingedeeld worden in vier groepen: met en zonder kinderopvangtoeslag (KOT), met en zonder VVE (regulier / geïndiceerd). De gesubsidieerde uurprijs is voor de vier onderstaande groepen allemaal €11,42. De subsidiëring daarvan is als volgt opgebouwd.

Tabel 8: subsidiebedrag per type ouder

Type subsidie	Gesubsidieerd bedrag
Regulier KOT	€2,30 voor 6 uur per week gesubsidieerd, max 240 uur per jaar
Regulier niet-KOT	€11,42-ouderbijdrage voor 6 uur per week, max 240 per jaar
Geïndiceerd KOT	6 uur per week €2,30 (240 per jaar), 10 uur per week €11,42 (400 per jaar)

⁷ In de meicurculaire is dit bedrag aan Asschermiddelen bijgesteld naar €140.000.

⁸ In 2023 zette de gemeente Maastricht €300 000 aan eigen gemeentelijke middelen in.

⁹ Nog nagegaan zal worden of deze middelen inderdaad besteed zullen worden dit jaar.

Geïndiceerd niet-KOT	6 uur per week 11,42-ouderbijdrage (240 per jaar), 10 uur per week €11,42 (400 per jaar)
----------------------	--

Tabel 9: Verdeling peuters over type opvang en gemiddelde subsidiebedrag per uur

Type subsidie	Aantal peuters 30-48 maanden	Gemiddelde subsidie/ eerste 6 uur	Gemiddelde subsidie/ vanaf 6 uur*
Regulier KOT	572	€2,3	/
Regulier niet-KOT	28	€10,2	/
Geïndiceerd KOT	173	€2,3	€11,42
Geïndiceerd niet-KOT	209	€10,6	€11,42

*Met een maximum afname van 400 uur per jaar

Samen zoeken naar een oplossing

De opdracht van de gemeente Maastricht is om weer terug te komen op het budget dat door het Rijk wordt toebedeeld voor OAB, zonder de inbreng van eigen gemeentelijke middelen. In drie gezamenlijke gesprekken tussen de gemeente Maastricht en aanbieders van VE¹⁰ onder begeleiding van Sardes, zijn gezamenlijk de opgave, de mogelijkheden en de verschillende oplossingsrichtingen verkend, besproken en doorgerekend. In deze evaluatie delen wij de bevindingen en aandachtspunten van het huidig stelsel. In het nieuwe beleidsvoorstel wordt nader ingegaan op de eventuele keuzes voor de beleidsperiode 2024-2027.

Bevindingen en aandachtspunten op basis van de evaluatie:

1. Er lijken nu veel meer kinderen te zijn die een VE-indicatie krijgen in vergelijking met het aantal kinderen dat door het CBS is genoemd. Voor hen moet worden gekeken hoe de VE-uren bekostigd worden en of VE noodzakelijk is of dat voor hen ook deelname aan reguliere dagopvang een optie is. De doelgroepdefinitie is nu ruimer dan de criteria zoals het CBS deze aanhoudt bij haar doorrekeningen en lijkt bij het indiceren ook ruim te worden geïnterpreteerd. Er zijn geen inhoudelijke redenen om aan te nemen dat de CBS-criteria niet zouden passen bij de situatie in Maastricht.
2. Er zijn veel groepen die niet volledig vol zitten, wat ze relatief duur maakt. Zij blijven open omdat er geen andere VE-groep in de omgeving is of omdat het schoolbestuur dat van de kinderopvangaanbieder vraagt. Ook in het kader van IKC-ontwikkeling en de afspraken die daarover zijn gemaakt, wordt er belang aan gehecht dat er bij elke basisschool een VE-groep is (ook als deze eigenlijk niet rendabel is).
3. Er zijn veel peuters die niet elke week de volledige 16 uur afnemen. In combinatie met punt 2 leidt dat soms tot een te grote bezetting van personeel (en dus kosten) voor het aantal kinderen dat er is.
4. Er zijn relatief veel groepen met een zeer zware doelgroep, waar ook 'zware' en dus kostbare inzet voor nodig is. Hier geldt: indien er geen alternatief voor handen is (zoals een peuter+-groep), dan zitten deze kinderen in de VE-groepen en die vorm van educatie is ook van belang voor hen. De bekostiging zou echter niet altijd uit het OAB-budget moeten komen, maar wellicht uit (jeugd)zorg of SMI.

¹⁰ Alle aanbieders van VE waren hiervoor uitgenodigd. Mik Kinderopvang en Samen Spelen Kinderopvang waren drie keer aanwezig, Noach Kinderopvang twee keer en Klein Duimpje één keer.

5. De gemeente Maastricht hanteert, ten opzichte van andere gemeenten, een relatief hoog opslagtariet van € 2,30 (in vergelijking met andere omliggende gemeenten). Vooral ook omdat dit uurtarief voor alle peuters op de VE-groep geldt. Dit impliceert dat de kosten voor de gemeente en dus de subsidiering van de VE-uitvoering snel oploopt. De VE-aanbieders geven aan dat ze dit bedrag echt nodig hebben om het VE-aanbod goed uit te kunnen voeren.

13. Voorzieningen voor kinderen met een ondersteuningsbehoefte (VVE-plus)

In sommige gemeenten ontstaan ook speciale groepen voor kinderen met een lichte ondersteuningsbehoefte. Dit worden veelal plusgroepen genoemd. Het doel is veelal observatie en signalering, in een kleinere groep met aandacht van gespecialiseerde professionals. De groep zit tussen reguliere opvang en jeugdhulp (medisch kinderdagverblijf) in. De financiering van dergelijke groepen is vaak een vraagstuk, het is niet goed geregeld in de reguliere financiering.

Periode 2016-2022

Over de samenwerking met externe partners, die zich richten op kinderen met extra ondersteuningsbehoefte is in de **beleidsnota (2016)** opgenomen dat het van belang is om stadsbrede afstemming te hebben tussen de VVE-locaties en het verwijzings- en plaatsingsbeleid van Passend Onderwijs. Vooral moet er aandacht zijn voor de onderinstroom en het toeleiden naar de juiste voor- en vroegschool, die het kind de juiste ondersteuningsbehoefte kan bieden.

Stand van zaken 2023

De professionals in de **focusgroep** signaleren dat er meer zorgvragen zijn, de laatste drie jaar. Daarbij gaat het vooral om ondersteuning en logopedie. Ook zijn er meer kinderen die moeten wennen aan de regels (executieve functies); thuis is daar minder aandacht voor. De oorzaak daarvan is niet alleen coronagerelateerd. Sommige ouders zien het nut van VVE nog niet in, maar daarin zit wel verbetering.

In Maastricht zijn geen plus groepen. De professionals in de focusgroep geven aan dat het wel waardevol zou zijn als dat er zou zijn. Er is wel één locatie waar een soort symbiose situatie is vanuit de zorg voor kinderen, de kinderen worden ook in de klassen ondersteund. Er wordt een professional vanuit jeugdzorg ingezet. Kinderopvang financiert deze inzet.

In de **focusgroep** geven de professionals aan dat er vorig jaar is gestart met taalklassen op twee basisscholen. Dit is tot stand gekomen door een samenwerking tussen de besturen van MosaLira en KomLeren. Op dit moment zijn er zes taalklassen in het basisonderwijs. Het gaat hierbij om eerste opvang anderstaligen, kinderen uit Oekraïne en expats. Voor deze groepen wordt geen OAB financiering aangewend. De gemeente Maastricht heeft dit vanuit Nationaal programma Onderwijs financieel ondersteund.

Daarnaast is er op twee basisscholen een instapklas en worden voorbereidingen getroffen om een derde instapklas te starten ingaande 1 januari 2024. Het gaat er hier om voor kinderen zo thuisnabij en zo inclusief mogelijk aanbod te realiseren zodat deze kinderen niet naar Speciaal Onderwijs hoeven te gaan. Ook in deze voorziening zitten geen OAB middelen maar deze wordt via de subsidieregeling van de Educatieve Agenda Maastricht ondersteund.

Dit sluit aan bij de doelstellingen in de uitvoeringsagenda van de LEA:

- Onderinstroom van kinderen in Speciaal Onderwijs via Medisch Kleuterdagverblijf (MKB) of Kinderbehandelcentrum (KBC), reduceren in het kader van Passend Onderwijs/Inclusie.
- Interprofessionele samenwerking zorgt voor een passende ontwikkelplek, zoveel mogelijk thuisnabij, voor ieder kind.

14. Conclusies & aandachtspunten

De gemeente Maastricht heeft in het voorjaar 2023 een evaluatie van de voor- en vroegschoolse educatie (VVE) en het onderwijsachterstandenbeleid (OAB) laten verrichten door Sardes. Deze evaluatie was een voorbereiding op het nieuwe, nog te schrijven, OAB-plan (2023-2027).

Voorafgaand aan de evaluatie is er een evaluatiekader vastgesteld, waarin alle aspecten van de uitvoering van VVE aan de orde komen (zie de bijlage).

De evaluatie is verricht op basis van drie bronnen. Allereerst heeft er een evaluatie plaats gevonden op basis van een analyse van bestaande documenten over VVE en OAB in de gemeente Maastricht. Globaal gezien schetsen ze een goed beeld van de activiteiten die in Maastricht zijn uitgevoerd tijdens de vorige beleidsperiode. Toch valt het op dat er nog heel wat zaken niet duidelijk zijn geformuleerd. Zo ontbreekt soms in de aangeleverde documenten informatie en spreekt de informatie in de bronnen elkaar regelmatig tegen.

Ten tweede is er een digitale vragenlijst gestuurd aan de kinderopvanghouders en de scholen. In de vragenlijsten is gevraagd naar feitelijkheden rond de praktijk van VVE. Helaas heeft maar een deel van de respondenten¹¹ de vragenlijsten ingevuld. De opgehaalde gegevens zijn gebruikt als aanleiding voor gesprek in de focusgroepen. Bij het bespreken van de resultaten bleek dat er veel interpretatiemogelijkheden waren, waardoor de opgehaalde informatie lastig te duiden bleek.

Een derde bron waren twee focusgroep-bijeenkomsten met actoren rond VVE en OAB in Maastricht. In deze focusgroepen is de informatie geverifieerd en is ook gevraagd naar waarderingen van het VVE-beleid en praktijk van de professionals.

De laatste nota over onderwijsachterstanden dateert uit 2016. Door wisselingen in het personeel bij de gemeente is er minder continuïteit in beleidskaders en gegevens. Wel heeft de gemeente Maastricht in 2021 een aanbesteding uitgezet voor een monitor om meer inzicht te krijgen in aantallen en om monitoring structureel te borgen. Sinds 2022 is de Peutermonitor operationeel en worden alle gegevens daarin opgehaald.

Op basis van de documenten, de digitale vragenlijsten en de focusgesprekken is een beeld ontstaan van het functioneren van het VVE-beleid in Maastricht in de periode 2019-2022.

14.1. Conclusies

14.1.1. Algemene kwaliteit van het VE aanbod

De gemeente Maastricht heeft samen met de VE-aanbieders een doordacht systeem opgebouwd, met aandacht voor verschillende aspecten van VVE. Er is geïnvesteerd in randvoorwaarden van dit systeem zoals de inbedding van de aandachtsfunctionarissen, de PER, het knooppuntoverleg, de bekostiging van zware groepen en in bredere zin: de ontwikkeling van IKCs.

¹¹ 17 kinderopvanglocaties (50%) en 11 scholen (44%) reageerden op de vragenlijst.

Specifiek vallen de volgende punten op als sterktes:

- Op de meeste voorschoolse locaties wordt het programma **Speelplezier** gehanteerd.
- Het **Pedagogisch educatief raamplan** (PER) dat is ingevoerd, geeft per locatie houvast en borging van de activiteiten. In het PER zijn ook steeds algemene (stadbrede) afspraken en protocollen opgenomen. Dit bevordert de borging van de afspraken tussen instellingen.
- De onderlinge **samenwerking** tussen de VVE-partners gemeentebreed wordt door de partners als zeer positief gewaardeerd, wat een mooie basis is voor ontwikkeling en borging van een sterke VVE-uitvoering.

Verder komen er een aantal stadsbrede aandachtspunten uit de evaluatie naar voren:

- Aandacht voor **ouderbetrokkenheid** is er voornamelijk vanuit de oudercomponent van het VVE-programma. Er zijn geen extra ouderbetrokkenheid activiteiten. Ouderbetrokkenheid wordt vooral locatiegebonden vorm gegeven, als daar aanleiding voor is. Daarbij ontbreken vaak duidelijke kwaliteitscriteria. Er is geen gemeenschappelijke, stadsbrede, inzet van activiteiten gericht op ouderbetrokkenheid.
- Er zijn geen **aanvullende taalstimulerende activiteiten** vanuit de bibliotheek of vanuit andere maatschappelijke partners.
- De samenhang tussen het **kindgebonden budget** en het **locatiegebonden budget**: Voor het locatiegebonden budget is helder wat er uit wordt gefinancierd, voor het kindgebonden budget is dit minder expliciet vastgelegd.
- Het behalen van de **wettelijk verplichte 960 uur** lijkt in Maastricht nog niet te lukken. Uit de cijfers blijkt dat niet alle VE-doelgroepkinderen ook daadwerkelijk 16 uur VE per week afnemen. Om hier goed op te kunnen sturen is het van belang beter zicht te krijgen op deelnamepatronen en beweegredenen van ouders om kinderen wel of niet te brengen en om afspraken met de VE-partners te maken over het realiseren van de juiste voorwaarden hiertoe. De verwachting is dat de gegevens die momenteel verzameld worden in de Peutermonitor, waardevolle input gaan leveren voor het voeren van deze dialoog.

14.1.2. Indicering van de doelgroep

Wanneer we inzoomen op het indiceringsproces van VVE-peuters lijkt het erop dat het uitgangspunt in Maastricht is om liever teveel dan te weinig te indiceren om zo geen kinderen te missen. Het kan zijn dat hierdoor kinderen onterecht een VVE-indicatie krijgen, terwijl er eigenlijk sprake is van een ontwikkelingsstoornis of andere zorgvragen. De criteria voor VVE-indicering bieden de ruimte om kinderen met een andere ondersteuningsvraag dan gerichte taalstimulering te indiceren. Bijkomend blijkt uit de gesprekken met de aanbieders dat ook kinderen van **expats** vaak een VE-indicatie ontvangen terwijl zij volgens de formeel opgestelde indiceringscriteria niet noodzakelijk in aanmerking komen voor een VE-indicatie. Kortom: de VVE-doelgroep in Maastricht lijkt veel ruimer dan op basis van het doel van VVE gerechtvaardigd, met name omdat er geen alternatief lijkt te zijn.

Het bereik van VE gaat over kinderen die een indicatie hebben en deelnemen aan voorschoolse educatie (VE). Er worden twee getallen genoemd, namelijk 87,6% (JGZ) en 79%¹²(Peutermonitor). De verwachting is dat door de verdere operationalisering van de Peutermonitor er meer eenduidigheid komt in deze getallen.

¹² Uit de Peutermonitor (2023) blijkt dat 485 kinderen geïndiceerd waren in 2022 waarvan er naar schatting 382 daadwerkelijk gebruik maakten van voorschoolse educatie. Dit komt neer op 78,8%.

Ook is de aard van de indicaties van belang: als het kinderen zijn die 'overgeïndiceerd' zijn, dan is er niet direct reden voor actie. Maar als het vooral kinderen betreft die wel degelijk baat kunnen hebben bij taalondersteuning, dan zou de toeleiding nog een keer onder de loep genomen moeten worden.

Ook met het oog op het in evenwicht brengen van de begroting is het noodzakelijk om het aantal doelgroepkinderen terug te dringen. De doelgroepdefinitie is nu fors ruimer dan de criteria zoals het CBS deze aanhoudt bij haar doorrekeningen en lijkt bij het indiceren ook ruim te worden geïnterpreteerd. Dit heeft als implicatie dat het aantal doelgroepkinderen fors hoger is dan het aantal waar de gemeente vanuit het Rijk middelen voor krijgt.

Het is daarom aan te bevelen het proces van indicering en de daarbij gemaakte afwegingen, te heroverwegen. Het kan helpend zijn om "uitsluitingscriteria" te formuleren, op grond waarvan een VVE-indicatie niet passend is. Ook is het mogelijk om de VVE-indicatie in eerste instantie tijdelijk af te geven en pas te bestendigen drie maanden na plaatsing op de opvang. Dit creëert ruimte voor een goede inschatting van de behoeftes van het kind, gebruik makend van de expertise van zowel de JGZ als de opvang. Dit kan leiden tot een geleidelijke afname van het aantal geïndiceerde kinderen, in lijn met de cijfers van het CBS.

Voor de kinderen die nu een VVE-indicatie hebben maar niet primair gebaat zijn bij een 'taalinjectie' (bijvoorbeeld kinderen met een ontwikkelingsstoornis of andere zorgvraag) moet worden gekeken hoe de VE-uren bekostigd worden en of VE noodzakelijk is of dat voor hen ook deelname aan reguliere dagopvang, een peuterplusgroep of, indien noodzakelijk, een medisch kinderdagverblijf een optie is.

In dit kader moeten VE en zorg als communicerende vaten worden gezien. Het gaat immers om dezelfde kinderen. Daar waar beleidslijnen uit elkaar getrokken kunnen worden, zijn die scheidslijnen er voor kinderen en hun ouders, maar ook voor de PM'ers op de groep, veel minder. Zij willen ieder kind een goed aanbod kunnen bieden. Als er wordt besloten kinderen met een zorgbehoefte die niet (ook) in de VE-groep vallen geen VE-indicatie meer te geven, dan gaat er meer vraag komen naar specifieke zorgvoorzieningen voor peuters.

14.1.3. Locatiegebonden budget

Over het algemeen is er voor het locatiegebonden budget duidelijk geformuleerd wat eruit wordt gefinancierd. De kaders bieden echter weinig richtlijnen over de specifieke inzet van de middelen door de aanbieders.

Zware groepen

Een voorbeeld is de grens voor een 'zware groep'. Extra financiering begint al bij groepen die meer dan 20% doelgroepkinderen hebben. In de praktijk wordt dit ook niet als zware groep ervaren, blijkt uit gesprekken met de VE-aanbieders. Zij denken dan eerder aan 80% doelgroepkinderen of meer. Op basis van ervaring in andere gemeenten zou een verhouding 60/40 (VVE/regulier) passend zijn, als afweging voor extra budget voor een groep. Daarnaast is het ook zinvol om na te denken over een minimaal aantal VE-peuters per groep.

Bijkomend blijkt uit de cijfermatige analyse van de begroting dat er in de gemeente Maastricht relatief veel opvanggroepen met een zeer zware doelgroep zijn, waar volgens de huidige subsidieregeling dus ook 'zware' en dus kostbare inzet voor nodig is. Hier geldt: indien er geen alternatief voor handen is (zoals een peuter+-groep), dan zitten deze kinderen in de VE-

groepen en die vorm van educatie is ook van belang voor hen. De bekostiging zou echter niet altijd uit het OAB-budget moeten komen, maar wellicht uit jeugdzorg of SMI.

Aandachtsfunctionaris en pedagogisch beleidsmedewerker (PMB'er) in de VE

De aandachtsfunctionarissen bij de voorschool en de vroegschool vormen een verbinding in een doorgaande lijn. De aandachtsfunctionarissen sluiten goed aan bij de pedagogisch beleidsmedewerker/coach. Toch valt op dat de aandachtsfunctionarissen nog niet altijd dezelfde personen zijn als de PMB'er of de coach. Het ligt wel in de rede om deze functies te integreren. Met de komst van de pedagogisch beleidsmedewerker in 2022, zou ook de aanvullende financiering voor de aandachtsfunctionaris heroverwogen kunnen worden.

14.1.4. IKC vorming: Een brug tussen voorschoolse- en vroegschoolse educatie

Maastricht heeft een actief IKC beleid. De indruk bestaat (op basis van de focusgroepen) dat in IKC's waar zowel onderwijs als opvang onder één dak zitten, er minder belemmeringen zijn voor de samenwerking en de doorgaande lijn. Een werkpunt is dat de terugkoppeling van de ontwikkeling van het kind van de school naar kinderopvang nog niet optimaal verloopt.

Verder worden er ook knelpunten ervaren in de gemeentelijke afspraken van de IKC-vorming binnen de gemeente. Zo zijn er momenteel heel wat onrendabele peutergroepen op IKC's. Een deel van deze groepen is momenteel (lang) niet volledig vol, wat ze relatief duur maakt. Bijkomend nemen veel peuters niet elke week de volledige 16 uur af. De combinatie van beide punten heeft als gevolg dat er soms sprake is van een te grote personele bezetting voor het aantal kinderen dat er is. Toch blijven locaties met weinig kinderen open als er geen andere VE-groep in de omgeving is of als het schoolbestuur dat vraagt. Ook in het kader van IKC-ontwikkeling en de afspraken die daarover zijn gemaakt, wordt er belang aan gehecht dat er bij elke basisschool een VE-groep is. De relatief hoge kosten van deze groepen wordt momenteel indirect gefinancierd door OAB-middelen, die daar feitelijk niet voor bedoeld zijn. Net als bij zorg moeten dus ook OAB en IKC in samenhang bekeken worden. Immers: als een gebrek aan OAB-middelen er toe leidt dat niet-rendabele VE-locaties bij IKC's gesloten moeten worden, dan stelt dat die IKC-locatie en de gemeentebrede IKC-ontwikkeling voor vragen. De beleidslijnen OAB/VVE en IKC-ontwikkeling moeten daarom in samenhang beschouwd worden, met passende maatregelen uit passende budgetten.

14.1.5. Overlegstructuur: Bestuurlijke afstand

Op basis van de gesprekken in de *focusgroepen* en de andere bronnen die zijn geraadpleegd ontstaat de indruk dat er enige afstand is tussen de gemeente en de veldpartijen. Toch trok men samen op om een praktijk te ontwikkelen die naar hun inzicht werkt. Er is een aantal instrumenten dat hieraan bijdraagt, zoals

- Pedagogisch Educatief Raamplan (PER)
- Extra bekostiging voor zware groepen
- Aandachtsfunctionarissen
- Knooppunt overleg
- IKC vorming

In de *focusgroep* werd echter zeer voorzichtig gesproken over de verhoudingen in de stedelijke coördinatiegroep. Hoewel er wordt gezegd dat de sfeer goed is en dat de groep 'in ontwikkeling' is, wordt ook aangegeven dat er, onder andere, verschillende belangen zijn en veel wisseling van personen.

Daarnaast zien we dat er afstand is tussen beleid, zowel gemeentelijk als binnen de organisaties, en veld, bijvoorbeeld doordat er onvoldoende bekendheid en naleving is van de resultaatafspraken, van het uitvoeringsdocument educatieve agenda en de betrokkenheid van het onderwijs (de scholen) bij VVE. Verder valt op te merken dat vaak niet alle locaties van een organisatie op de hoogte zijn van gemeentelijke beleidsontwikkelingen.

14.2. Aandachtspunten

Alles overziend zien we de volgende aandachtspunten:

- Het aantal indicaties loopt momenteel uit de pas met de inschattingen van het CBS. Dit heeft ook financiële gevolgen die op den duur niet houdbaar zijn. Kinderen met ontwikkelingsachterstanden en zorgvragen lopen daarbij te veel door elkaar. Een aanbeveling is om op basis van de indicatiecriteria, de indicaties geleidelijk terug te dringen, naar een (financieel) acceptabel niveau. Dit is een gemeenschappelijke opgave en zal stapsgewijs, in goed overleg met de partijen (houders, JGZ), in een aantal jaar moeten gebeuren.
- Om kinderen die duidelijk een zorgvraag hebben, goed te ondersteunen, is het een mogelijkheid om een plus aanbod voor peuters te ontwikkelen. Hierin kan gekozen worden voor een combinatie van opvang, observatie en behandeling. Landelijk zijn hier geen richtlijnen voor, wel goede voorbeelden. Binnen de gemeente zal in samenspraak tussen de partijen (kinderopvanghouders, welzijn, zorg, gemeente) een aanbod voor ontwikkeld kunnen worden, mogelijk ook met een gedifferentieerde financiering (niet alleen OAB).
- Als er meer financiële ruimte ontstaat door het terugdringen van de indicaties, kan er ook meer ruimte ontstaan voor projecten gericht op taalstimulering en ouderbetrokkenheid, bijvoorbeeld in samenwerking met de bibliotheek. Deze projecten zijn een goede aanvulling op het aanbod VVE.
- Het VVE beleid heeft baat bij continuïteit van inzet van personeel. Door de verschillende personeelwisselingen zijn er op dit terrein uitdagingen. De gemeente Maastricht heeft een behoorlijke opdracht om de OAB-begroting op orde te krijgen. Hiervoor moeten stappen gezet worden die voor sommige VVE-partners ingrijpend kunnen zijn. Vertrouwen tussen de partners en investeren in een goede samenwerkingsrelatie tussen gemeente en VVE-partners is hierbij van belang. Continuïteit van personeel draagt hier in grote mate aan bij.

Bijlage 1 – Analyse kader evaluatie VVE

Onderwerp	Vragen
1. Doelgroep (aantallen en spreiding, doelgroepdefinitie)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Is er een correcte doelgroep omschrijving bij de gemeente? 2. Hoe is de ontwikkeling van het aantal kinderen met een risico op achterstand (CBS) (laatste drie jaar)? 3. Is er een adequate VVE-indicatie (JGZ)? 4. Is er aandacht voor SMI kinderen? 5. Hoe is de spreiding van de kinderen over de gemeente? 6. Zijn de VVE groepen vol met VVE kinderen of heterogene groepen? 7. Wat gaat goed en wat kan beter?
2. Bereik en toeleiding (incl. non-bereik)	<ol style="list-style-type: none"> 8. Worden de VVE kinderen bereikt? 9. Hoe worden ouders en kinderen ondersteund in de toeleiding? 10. Hoeveel kinderen vallen uit en waarom? (wat is het non-bereik) 11. Is er afstemming en terugkoppeling tussen JGZ en opvang 12. Wordt de 960 uur ve per peuter gerealiseerd? Is hier zicht op? 13. Wat gaat goed en wat kan beter?
3. Kwaliteit voorschoolse educatie (aanbod, programma, scholing, pbm'er)	<ol style="list-style-type: none"> 14. Welke programma's worden gehanteerd bij de peuteropvang? 15. Zijn de GGD inspecties in orde? 16. Is het scholingsniveau op orde (taal, VVE, etc)? 17. Is de pedagogisch beleidsmedewerker gestart vanaf 1/1/2022? 18. Wat gaat goed en wat kan beter?
4. Doorgaande lijn (warme overdracht, maar ook inhoudelijke samenwerking)	<ol style="list-style-type: none"> 19. Is er sprake van een doorgaande lijn voor – vroegschoolse? 20. Is er een (overdracht) procedure voor de VVE kinderen ? 21. Is er warme (lauwe en koude) overdracht? 22. Zijn er verschillen tussen scholen? 23. Is er samenwerking in observatiesysteem 24. Is er samenwerking op thema's? 25. Is de peuteropvang gekoppeld aan de school? 26. Wat gaat goed en wat kan beter?
5. Vroegschoolse educatie	<ol style="list-style-type: none"> 27. Weten de basisscholen welke kinderen een VVE indicatie hebben 28. Wordt daar wat mee gedaan? 29. Welk VVE programma wordt gebruikt? 30. Zijn er verschillen tussen scholen? 31. Werkt de school mee aan de overdracht? 32. Is er terugkoppeling vanuit de school naar de opvang? 33. Wat gaat goed en wat kan beter?
6. Resultaat afspraken	<ol style="list-style-type: none"> 34. Zijn er resultaatafspraken geformuleerd? 35. Zijn deze vastgelegd en door iedereen onderschreven (convenant)? 36. Zijn de resultaatafspraken meetbaar? 37. Wat gaat goed en wat kan beter?
7. OAB buiten het onderwijs (Voorleesexpress, bibliotheek etc.)	<ol style="list-style-type: none"> 38. Is er aandacht voor aspecten van taalbeleid via de bibliotheek, zoals voorlezen, prentenboeken, laaggeletterdheid, mediawijsheid. 39. Wat gaat goed en wat kan beter?
8. Ouderbetrokkenheid	<ol style="list-style-type: none"> 40. Is er apart ouderbetrokkenheidsbeleid, of is dat onderdeel van het VVE programma? 41. Is er een speciaal programma? 42. Hoe is het ouderbetrokkenheidsbeleid ingericht? 43. Wat gaat goed en wat kan beter?
9. Samenwerking met zorg en andere maatschappelijke partners	<ol style="list-style-type: none"> 44. Is er sprake van samenwerking met andere (zorg) partners 45. Hoe ziet deze samenwerking eruit? 46. Met welke instellingen wordt samengewerkt? (bibliotheek, samenwerkingsverband, logopedie, orthopedagoog) 47. Wat gaat goed en wat kan beter?
10. Samenwerking, coördinatie en overlegstructuur	<ol style="list-style-type: none"> 48. Is er een vorm van overleg (werkgroep) 49. Hoe vaak komt die bijeen? 50. Hoe is de samenstelling? 51. Hoe is de deelname? 52. Is er een resultaatgerichte cultuur?

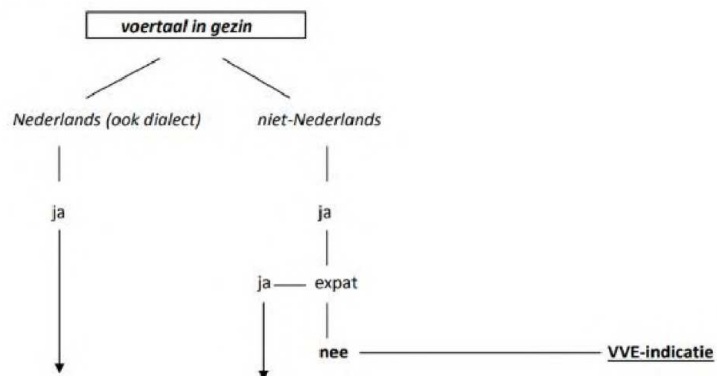
		<p>53. Is er een coördinator?</p> <p>54. Is er sprake van een jaarlijkse rapportage?</p> <p>55. Zijn de verrichtingen van de VVE werkgroep gekoppeld aan de LEA?</p> <p>56. Wat gaat goed en wat kan beter?</p>
11.	Monitoring en evaluatie	<p>57. Is er een beleidsnota VVE met duidelijke (meetbare) doelen?</p> <p>58. Is er jaarlijks een monitor rapportage?</p> <p>59. Staan daar de goede dingen in?</p> <p>60. Is er eens in de vier jaar een evaluatie?</p> <p>61. Wat gaat goed en wat kan beter?</p>
12.	Financiering en begroting	<p>62. Is er een sluitende begroting voor VVE?</p> <p>63. Hoe is de uursprijsberekening voor peuters (wel / geen VVE)</p> <p>64. Is er sprake van harmonisatie: geld volgt kind financiering?</p> <p>65. Hoe is de ouderbijdrage ingericht (inkomens on/afhankelijk)?</p> <p>66. Wat gaat goed en wat kan beter?</p>
13.	Kinderen met ondersteuningsbehoefte VVE-plus	<p>67. Zijn er VVE-plusgroepen</p> <p>68. Wat zijn daar de voor- en nadelen van?</p>

Bijlage 2 – Stroomschema indicering

A. Indicator 'Gewichtsfactor'

B. Indicator 'Nederlandse taal'

C. Spraak-/taalachterstand is groter dan of gelijk aan een half jaar (via genormeerde toetsing/oorzaak niet-medisch)

D. Indicator 'Overige risico- en/of belemmerende factoren'

Bijlage 3 – Doelen van de uitvoeringsagenda educatieve agenda Maastricht

Tabel 3 in bijlage: Doelen in de uitvoeringsagenda Educatieve agenda Maastricht, 2021-2024

Beleidsopgave uit	Wat doen we?	Wat willen we bereiken?
Passende kinderopvang realiseren binnen een doorgaande leerlijn	<p>⇒ Kinderopvang maakt onderdeel uit van de knooppunten. Kinderopvang kan een knooppunt initiëren.</p> <p>⇒ Peuters met extra zorgbehoefte kunnen via de regeling Sociaal Medische Indicatie eerder een kindplaats in KDV krijgen.</p> <p>⇒ Peuters met extra zorgbehoefte worden besproken in het knooppunt van het kindcentrum.</p> <p>⇒ Er wordt gezocht naar manieren om passende kinderopvang te realiseren op reguliere VVE-gecertificeerde kinderopvang locaties</p>	<p>⇒ Optimale interprofessionele samenwerking en de integratie van de voorzieningen. Op structurele wijze werken pedagogisch medewerkers samen met leerkrachten en andere disciplines aan warme overdracht en de doorgaande leerlijn van peuters.</p> <p>⇒ Kinderopvang en onderwijs zijn kernpartners.</p> <p>⇒ Kinderen met extra zorgbehoefte en/of een instabiele situatie thuis, kunnen gebruikmaken van (passende) kinderopvang.</p>
Onder instroom peuters in Speciaal Onderwijs reguleren	<p>⇒ Pilot(s) Instapklassen in kindcentra. Pilot gestart bij IKC Manjefiek.</p> <p>⇒ We creëren “plusvoorzieningen” ten behoeve van passend onderwijs en passende kinderopvang. Wat deze plusvoorzieningen precies inhouden wordt verder uitgewerkt.</p> <p>⇒ Het knooppunt besluit ten aanzien van de vervolgopleiding/plaatsing/toelaatbaarheidsverklaring (TLV).</p>	<p>⇒ Onderinstroom van kinderen in Speciaal Onderwijs via Medisch Kleuterdagverblijf (MKB) of Kinderbehandelcentrum (KBC), reduceren in het kader van Passend Onderwijs/Inclusie.</p> <p>⇒ Interprofessionele samenwerking zorgt voor een passende ontwikkelplek, zoveel mogelijk thuisnabij, voor ieder kind.</p>
Stad brede afspraken voor- en vroegschoolse educatie	<p>⇒ Alle VVE-gecertificeerde voorschoolse voorzieningen in Maastricht voldoen aan de keuringseisen voor gecertificeerde voorschoolse voorzieningen zoals deze door de gemeente worden voorgeschreven.</p> <p>⇒ De VVE-gecertificeerde voorschoolse voorzieningen, de vroegscholen (onderwijs), gemeente, consultatiebureau en jeugdgezondheidszorg blijven nauw samenwerken om invulling te geven aan de stadsbrede afspraken.</p> <p>⇒ Er is stadsbreed sprake van een stadsuniform intake- en overdrachtsformulier.</p> <p>⇒ In 2021 is er een nieuw PER dat het voormalige Pedagogisch Educatief Raamplan (PER), het ouderplan en ondersteuningsplan passend onderwijs omvat. Dit nieuwe PER wordt met ingang van 2021 door alle kindcentra en/of gecertificeerde kinderopvangorganisaties gebruikt</p> <p>⇒ Evaluatie van urenverruiming aanbod VVE; met ingang van 1 augustus 2020 is het aanbod VVE verruimd naar 960 uur tussen 2,5 en 4 jaar. Uiterlijk eind 2021 vindt er een evaluatie plaats om na te gaan</p>	<p>⇒ Alle VVE-gecertificeerde voorschoolse voorzieningen blijven voldoen aan de keuringseisen.</p> <p>⇒ Er is een optimale samenwerking tussen voor- en vroegschoolse voorzieningen, gemeente, consultatiebureau en jeugdgezondheidszorg. Zij geven samen vorm aan de doorgaande lijn, warme overdracht en realiseren indien nodig ondersteuning gericht op een optimale(re) start in de basisschool.</p> <p>⇒ Ten behoeve van een doorlopende leerlijn en ter ondersteuning aan de interprofessionele samenwerking in de knooppunten wordt het stadsuniforme intake- en overdrachts-formulier gebruikt</p>

---

wat de financiële situatie is en worden indien nodig maatregelen genomen om binnen het ter beschikking staande budget te blijven.

- ⇒ Implementeren van digitale monitor VVE t.b.v. monitoren resultaten in samenwerking met de Heuvelland-gemeenten. Er zijn resultaatafspraken gemaakt om het (subsidie)proces te vereenvoudigen en het monitoringsproces VVE is gedigitaliseerd.
- ⇒ Aangepaste Verordening subsidie VVE-TPO gemeente Maastricht 2020 e.v. ten behoeve van wijziging van "aantal gewichtenleerlingen" naar "achterstandsscore" o.b.v. de CBS-indicator.
- ⇒ Continueren inzet aandachtsfunctionaris VVE. Er wordt nagegaan of de taken van de aan te stellen pedagogische coach VE kan worden geïntegreerd in de functie van aandachtsfunctionaris VVE.
- ⇒ Alle VVE-gecertificeerde kinderopvangorganisaties werken met het gecertificeerde taalprogramma als Speelplezier of vergelijkbaar, vroegscholen werken met een methodisch programma.
- ⇒ Gezamenlijke scholing en kennisdeling ten behoeve van de kindcentrumontwikkeling en voorgaande lijn voor- en vroegschoolse educatie (VVE).
- ⇒ Commitment van partners; investering van tijd, middelen en mandaat, door o.a. actieve deelname aan de stedelijke overleggrema stedelijke coördinatiegroep VVE-IKC en stuurgroep kindcentra.
- ⇒ Uitrol en implementatie 'super fit' op diverse locaties kinderopvang als onderdeel van programma Gezond Kindcentrum in Beweging, waarbij de combifunctionaris een coachende rol heeft/krijgt richting pedagogisch medewerkers.

door de betrokken professionals in de kindcentra.

- ⇒ We zien binnen alle kindcentra (kinderopvang en onderwijs) het gebruik van een stadsuniform pedagogisch raamplan. De doorgaande lijn binnen de kindcentra wordt vormgegeven op basis van dit stadsuniform Pedagogisch Educatief Raamplan (PER)-format.
- ⇒ Volgens het genoemde tijdspad is er een evaluatie uitgevoerd, er heeft een analyse plaatsgevonden op de inzet en/of bijstelling van financiële middelen. ⇒ Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het VVE-beleid en daarmee voor het verzorgen en bewaken van een goede inhoudelijke VVE-kwaliteit. Daarbij gaat het zowel om het monitoren van het proces als van de resultaatopbrengsten van VVE.
- ⇒ De centrale taak van de aandachtsfunctionaris VVE is het begeleiden en ondersteunen van de ondersteuningsbehoeftes van kinderen met een VVE-geïndiceerde ondersteuningsbehoefte en het vormgeven van de doorgaande lijn.
- ⇒ Er wordt gewerkt met gecertificeerde en methodische programma's om vroegtijdig aan (taal-)ontwikkeling te werken om eventuele achterstanden te voorkomen en in beeld te hebben/krijgen.
- ⇒ We blijven de integrale interprofessionele samenwerking vergroten en ontwikkelen, we zijn professionals die samen blijven leren.
- ⇒ We voelen ons gezamenlijk verantwoordelijk voor een stadsbrede aanpak en een goede basis, iedereen is betrokken en draagt bij aan het realiseren van de gezamenlijke ambities en beoogde doelstellingen.
- ⇒ Verbeteren van het gezonde/sportieve klimaat van de 0-4 jarigen.

Bijlage 4 – Gesprekpartners

Op 17 januari 2023 was er een startbijeenkomst

Opvang	5.1.2e (Noach), 5.1.2e (MIK), 5.1.2e (MIK), 5.1.2e (MIK), 5.1.2e (MIK), 5.1.2e (MIK), 5.1.2e (MIK)
Onderwijs	5.1.2e (Mosa Lira), 5.1.2e (Mosa Lira), 5.1.2e (El Habib), 5.1.2e (Suringar),
Anders	5.1.2e (GGD), 5.1.2e (Maastricht), 5.1.2e (GM Maastricht), 5.1.2e (Maastricht, meeloopdag)

Op 27 maart was een focusgesprek met

Opvang	5.1.2e (MIK), 5.1.2e (MIK), 5.1.2e (Samen spelen), 5.1.2e (Noach kinderopvang), 5.1.2e (Samen Spelen)
Onderwijs	5.1.2e (El Habib), 5.1.2e (Mosa Lira),
Anders	5.1.2e (gemeente), 5.1.2e (JGZ (GGD))

Op 11 april was een focusgesprek met

Opvang	5.1.2e (MIK), 5.1.2e (MIK), 5.1.2e (MIK), 5.1.2e (MIK), 5.1.2e (MIK), 5.1.2e (MIK), 5.1.2e (MIK), 5.1.2e (Samen spelen), 5.1.2e (Noach kinderopvang),
Onderwijs	5.1.2e (El Habib), 5.1.2e (Kom Leren)
Anders	5.1.2e (gemeente), 5.1.2e (JGZ (GGD))

Er waren drie overleggen over de financiën (12 mei, 25 mei en 9 juni) met

Opvang	5.1.2e (MIK), 5.1.2e (Samen spelen), 5.1.2e (Klein Duimpje)
Anders	5.1.2e en 5.1.2e (gemeente),

Apart gesproken met Innovatie nul13 en de bibliotheek Maastricht.

Bijlage 5 - Lijst van documenten

Gemeente Maastricht (2016). *De stadsbrede aanpak voor de VVE-geïndiceerde ondersteuningsbehoefte van de 2- tot 6-jarigen*, gemeente Maastricht, december 2016

Gemeente Maastricht (2019). *Onderwijsvisie samen leren in Maastricht*, Gemeente Maastricht

Gemeente Maastricht (2021). besluit van de gemeente Maastricht over de tarieventabel 2022 (dd 21 december 2021)

Gemeente Maastricht (2021). Kindcentra Maastricht 2021-2029

Gemeente Maastricht (2021). *Samen voor de ontwikkeling van ieder kind! Educatieve Agenda Maastricht 2021-2024, uitvoeringsagenda*, Maastricht: gemeente Maastricht

Voorbeeld van een Pedagogisch Educatief Raamplan (PER). Doorgaande ontwikkelingslijn 2-6 jarigen (2022)

Colofon

Titel	Evaluatie VVE-beleid gemeente Maastricht
Auteur	5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e
Versie	
Datum	14-7-2023
Project	Evaluatie en heroriëntatie VVE Gemeente Maastricht ([Projectnummer])

Sardes
Postbus 2357
3500 GJ Utrecht (NL)
T+31(0)30 23 26 200
www.sardes.nl

© Sardes 2022

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, op welke andere wijze dan ook, zonder vooraf schriftelijke toestemming van de uitgever.

Sardes

Postbus 2357

3500 GJ Utrecht

Lange Viestraat 371

3511 BK Utrecht

☎ (030) 232 62 00

@ secretariaat@sardes.nl

🌐 www.sardes.nl

🐦 @SardesUtrecht

📘 facebook.com/sardesBV

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gedeeltes geanonimiseerd op grond van artikel 5 van de Wet open overheid:

Art. 5.1 lid 2 onderdeel e

De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer, tenzij de betrokken persoon instemt met openbaarmaking

Pagina('s): 2 55 57